УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ ЧАСОПИС

МІСІОНАР

ПРЕСВЯТОГО СЕРЦЯ ІСУСОВОГО

Благослови нас, Дитятко Боже!

СІЧЕНЬ
2015
№ 1 (263)

НЕЗАБУТНЄ РІЗДВО 70-х рр. ХХ ст. 15 стор.

ДІДУХ, КУТЯ... ПОГАНСТВО І ХРИСТИЯНСТВО 20 стор.

РІЗДВЯНІ ВІНШУВАННЯ 34 стор.

«МІСІОНАР» на 2015 РІК!

Передплачуйте наш Католицький часопис «Місіонар» на 2015 рік!

Католицький щомісячний часопис «Місіонар» - проповідник Божої любові, яку він через друковане слово доносить до Вашого серця, до Вашої оселі. Тут Ви знайдете чимало цікавого матеріалу, корисного для Вашої душі: повчальні роздуми, дослідження, оповідання, свіжі церковні новини, особисті свідчення життя наших читачів, а також Ви самі можете стати не тільки читачем, а й дописувачем нашого журналу.

Нехай Господь благословить Вас і завжди буде з Вами!

Передплатний індекс 23959

Шукайте нас в каталозі видань України (с. 151)

Вартість передплати:

1 міс. -	3 міс. -	6 міс. -	11 міс. -
6,35 грн.	19,05 грн.	38,10 грн.	69,85 грн.

Плюс поштові витрати за доставку

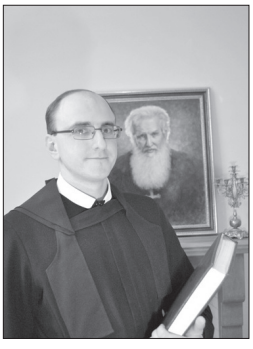

о. Віталій ПОПАДЮК, ЧСВВ

З МАРІЄЮ І ЙОСИФОМ АДОРУЄМО ТЕБЕ, ІСУСЕ...

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ!

Найдорожчі наші читачі!

На Різдво Христове людина якось покидає землю, віддаляється від проблем, клопотів, переноситься у світ радості й надій, по-дитячому лине до небес, пильно вслухаючись у ангельський спів, вдивляючись у сяйво Вифлеємської зорі, побожно адорує Новонароджене Дитятко Ісуса – Божого Сина і Спасителя світу. Кожен з нас заздалегідь старається, щоб у цей великий день Різдва Христового і на всі Різдвяні свята була у хаті гарно прикрашена пахуча ялиночка, а поруч невеличкий куточок із зображенням Різдва – вертеп чи шопка, або хоча б образочок із Дитятком Ісусом, і при тому в оселі відчувається солодкий запах свіжого дідуха.

Це все переносить нас у ті часи, коли народився Предвічний Цар. Нам так хочеться того Різдвяного тепла, яким наповнене любляче Серце Спасителя. Ми настільки перевтомлені життєвою борнею, що з радістю й довірою, трепетом в душі разом із Марією та Йосифом, пастушками і царями падемо на коліна перед Дитятком Ісусом, і нам хочеться заплакати. У цю благоговійну мить перед нами відкривається Небо, де ангели безнастанно славлять Божу велич, де всі радіють і співають, всюди царює мир і любов. Нам хочеться залишитися у цьому святому товаристві, нас більше не цікавлять і не приваблюють світові марноти та гонитва за вітром. Час зупиняється, і все навколо стихає, чути тільки радісний спів ангелів і ніжний шепіт молитви Марії і Йосифа: «Нехай так буде!», адже вони обоє цілковито віддалися незбагненній Божій волі. І нам хочеться тоді сказати: «Ісусе, ти бачиш моє серце, часто таке тверде й закам'яніле, невдячне і байдуже, – прости мені. Навчи мене прийняти Твоє Слово, Твою любов, Твоє тепло, як це зробили Марія і Йосиф».

Переживаймо Різдво в молитві, любові та родинному теплі. Вчімося робити це не з примусу і не лицемірно, а завжди щиро і з радістю. Повернімося в дитинство, забудьмо про щоденну метушню та непотрібні переживання. Не берімо приклад із бідних людей, які – кожен зі своїх власних оправдань – не відчинили двері для Пресвятої Родини. Будьмо завжди відкриті для Ісуса, бо Він завжди відкритий для нас, адоруймо Його серцем і устами!

Вітаємо Вас, дорогі наші читачі з величним святом Різдва Христового! Хай світло Вифлеємської зорі проганяє темряву життєвих сумнівів і спокус. Бажаємо Вам завжди відчувати та вірити в тепло Божої невичерпної Любові, яку Він показав нам, передусім через свого Єдинородного Сина в яслах. Пам'ятайте, що лише чисті й невинні серцем можуть побачити в цих яслах правдивого Бога і зрозуміти, як Він близько, і що Він безмежно любить нас. Нехай Новонароджений Ісус щедро благословить Вас!

Зірничка з неба світло кидає,
Христос-Дитятко нині рождаєсь.
Світи, зірничко, Христу й Марії,
Кріпи у серці віру й надію.
Нехай ця зірничка в Різдвяні свята
Несе Вам щастя до Вашої хати,
Здоров'я, втіхи, пошани від світу,
Багатства і долі на многая літа.
ХРИСТОС СЯ РОЖДАЄ!

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ЛЮТИЙ с. 7

МУЧЕНИК ПАРТЕНІЙ с. 8

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА 2015 РІК БОЖИЙ с. 9

РІЗДВЯНЕ ПРИВІТАННЯ ПРОТОІГУМЕНА ОО. ВАСИЛІЯН с. 11

КОМЕНТАРІ ДО НЕДІЛЬНИХ ЄВАНГЕЛІЙ НА СІЧЕНЬ с. 12

НЕЗАБУТНЄ РІЗДВО 70-Х РР. ХХ СТ. с. 15

ДІДУХ, КУТЯ... ПОГАНСТВО І ХРИСТИЯНСТВО с. 20

ЦІКАВІ ФАКТИ ПРО РІЗДВО НА ЗАХОДІ с. 23

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ, КОЗАКИ І ПРОЦЕС ІСУСА ХРИСТА с. 25

ОТЕЦЬ РОМАН БОРУЦЬКИЙ: «А ПОКИ – ПОМОЛЮСЯ У ТИШІ...» с. 27

У КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ 2015 р. – РІК БОГОПОСВЯЧЕНОГО ЖИТТЯ с. 28

АРХЕОЛОГИ ВИЯВИЛИ МІСЦЕ ПОХОВАННЯ СВЯТОГО ПЕРВОМУЧЕНИКА СТЕПАНА с. 28

КАРДИНАЛ КРИСТОФ ШЕНБОРН: «УНІЙНА ЦЕРКВА ЗНОВУ ВОСКРЕСЛА» с. 28

ВІДПУСТИ З НАГОДИ РОКУ БОГОПОСВЯЧЕНОГО ЖИТТЯ с. 29

ПАПА НАЗВАВ ТРИ ГОЛОВНІ ГРІХИ ЗМІ с. 29

АНГЛІКАНИ ОТРИМАЛИ ПЕРШУ ЖІНКУ-ЄПИСКОПА: ЙМОВІРНІСТЬ ПОДІЛУ ЦЕРКВИ НЕМИНУЧА с. 29

с. 11

с. 15

с. 20

ПЕРЕПОХОВАННЯ ОСТАНКІВ ІВАНА ФЕДОРОВА У ЛЬВОВІ с. 30

ДВАНАДЦЯТЬ ТИЖНІВ ВАСИЛІЯНСЬКИХ МІСІЙ с. 31

РІЗДВЯНІ ВІНШУВАННЯ с. 34

ТАЄМНИЧА МИТЬ РІЗДВА с. 35

ШАНУЙ БАТЬКА І МАТІР СВОЇХ… с. 36

ПОВЕРНЕННЯ ДОДОМУ с. 40

АПОСТОЛЬСТВО ХВОРИХ: РАДІСТЬ РІЗДВА с. 44

ПОДЯКА ЛИНЕ ДО НЕБЕС с. 48

КРОСВОРД «РІЗДВО-2015» с. 50

с. 31

МІСІОНАР

Головний редактор:
о. Віталій ПОПАДЮК, ЧСВВ

Заступник Головного редактора
о. Христофор ГАНИНЕЦЬ, ЧСВВ

Радакційна колегія:
о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ
о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ
о. Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ

Літературне редагування:
о. Віктор КВАСНІЙ, ЧСВВ

Коректура:
о. Віталій ПОПАДЮК, ЧСВВ

Дизайн та комп'ютерна верстка:
Олег ПЕЛЕНИЧКА

Заснований у 1897 році
Засновники – Отці Василіяни
Реєстраційне свідоцтво КВ № 5133 від 18.05.2001 р.
Часопис виходить раз у місяць

Передплатний індекс – 23959

Адреса редакції:
«Місіонар», вул. Б. Хмельницького, 36,
м. Львів, 79019
тел/факс: 255-38-15
e-mail: misionar@ukr.net
Наш сайт: www.misionar.info

Підписано до друку 28.12.2014 Формат 70x100 1/16.
Друк офсетний.
Папір друк. № 1. Умов. друк. арк. 5,2. Умов. Фарбо-відб. 5,7.
Обл.-вид. арк. 5,0. Зам. Тираж 5000 прим.

ЦІНА ДОГОВІРНА

Віддруковано з готових діапозитивів
у Жовківській друкарні видавництва Отців Василіян
«Місіонер». 80300, Львівська обл., м. Жовква,
вул. Василіянська, 8

Передруки і переклади дозволені за поданням джерела.
Редакція зберігає за собою право виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

©Журнал «Місіонар», 2015

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

О, Божественне Серце Ісуса!
У злуці з тим наміром, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії усі свої молитви, справи, слова, думки й витривалість у терпіннях нинішнього дня як винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за Святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників та в усіх намірах Апостольства молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішний день.

Пресвяті Серця Ісуса і Марії, спомагайте святу Церкву та Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, заступники України, моліть Бога за нас!

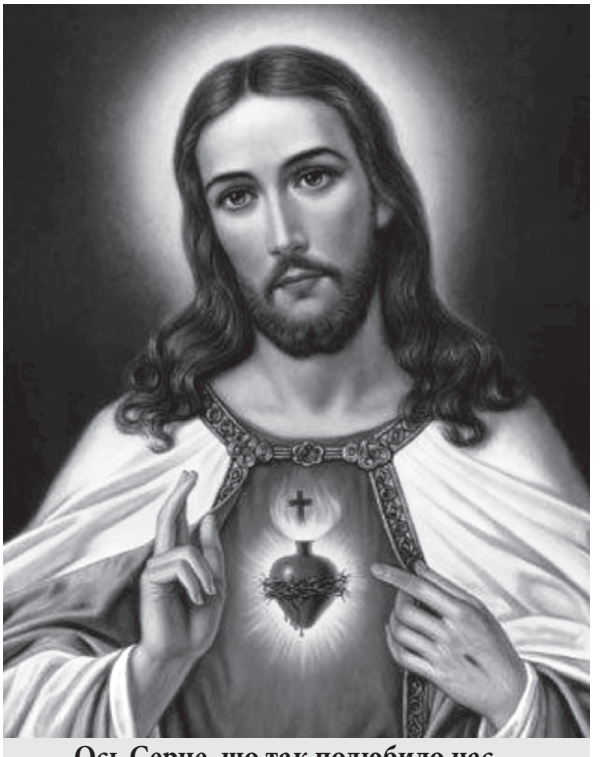

Ось Серце, що так полюбило нас...

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ на січень

(З благословення Святішого Отця)

ЗАГАЛЬНИЙ: **За мир. За спільний вклад всіх релігій в турботу про мир.**

МІСІЙНИЙ: **За покликання до чернечого життя – за радість наслідування Христа і служіння бідним.**

МІСЦЕВИЙ: **За християнське святкування Різдвяних свят, особливо у віддалених селах України.**

ПОКРОВИТЕЛЬ: **св.Василій Великий**

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ на лютий

(З благословення Святішого Отця)

Підготував о. Христофор ГАНИНЕЦЬ, ЧСВВ

Загальний: За ув'язнених. За новий початок життя у своїй гідності

Минулого року Папа Франциск на зустрічі з неповнолітніми в'язнями у римському виправному закладі звернувся до них словами: «Не дозвольте, щоб вам вкрали надію! Завжди ідіть з надією вперед!» Це значить, що ніколи не можна опускати руки, ображатися на ввесь світ чи переставати вірити в себе. Адже надія вмирає останньою… Інколи в'язниця може стати ліками й допомогти по-іншому глянути на світ, а особливо – на втрачений час. Правдою є і те, що не всі ув'язнені є злочинцями, багатьох людей засуджують помилково. Як добро і зло існує спокон віків, так само є люди, які свідомо ступають на хибну дорогу, а є ті, яким допомагають стати злочинцями, чи яких підставляють, позбавляють волі фізично. Погані нахили можуть також передаватися спадково, по генах, тому потрібно поважати навіть злочинців, вони також мають свою гідність і право почати нове життя. Два розбійники, розп'яті з невинно засудженим Христом на Голготі, отримали різний вирок, відповідно до своїх слів. Один розбійник пішов з Христом до раю, інший вибрав зло й місце без Бога. Господь не може заставити бути добрим, чесним, справедливим, Він може допомогти, підтримати й вести. Щоб не «зостатись поза дверми», громадянам потрібно бути на боці добра, а суддям потрібно просити Святого Духа щоб допомагав виносити справедливий вирок обвинуваченим, не відбираючи у нікого надію і гідність. ■

Місійний: За розлучених – за прийняття і допомогу в християнських спільнотах.

Розлучення – мабуть, один з тих болісних життєвих моментів, коли легко не буває нікому з двох сторін. Але перед тим, як піти на це, слід добре подумати. Розлучення не розв'яже всіх проблем, а, навпаки, на зміну одним прийдуть інші. Пари, які планують розірвати шлюб, думають, що розлучення стане швидким і безболісним переходом від гнітючих та бурхливих конфліктів до тривалого спокою. Проте ці сподівання, як і мрії про ідеальну сім'ю, абсолютно нереалістичні. Ми ж на землі... Апостол Павло пише до галатів: «Учинки тіла явні, то є: перелюб, розпуста, ідолослужіння, чари, ворожнечі, сварка, заздрість, гнів, суперечки, незгоди, єресі, п'янство, гулянки й подібне до цього». Саме на ґрунті цих гріхів, коли одна або обидві сторони не визнають Бога кимось найважливішим у житті, за кілька чи кільканадцять років сім'ї розпадаються. Гору бере тілесне. Церква приймає усіх людей у своє лоно й особливо допомагає розлученим особам відчути опіку й розуміння у колі християнських спільнот, молячись за втрачену половину й бажаючи їй добра. ■

Місцевий: За майбутнє дітей зі Сходу України, які стали жертвами війни.

«У подібних ситуаціях в будь-якій точці земної кулі найвищу ціну платять діти. Вони піддаються різним небезпекам. Сам факт переміщення – з сім'єю, а тим більше окремо від неї – вже стрес для дітей. На це накладається ще й травма, яку діти отримали, ставши очевидцями військових дій», – каже голова представництва ЮНІСЕФ в Україні Джованна Барберіс. Використання дітей у конфліктах не дасть бажаного результату жодній зі сторін. Це жахливо. Це те, що неможливо при-

йняти. Діти й так платять найвищу ціну в таких ситуаціях. Але, крім об'єктивних причин, створюються ще й додаткові, суб'єктивні, коли дітей, як неживі предмети, використовують у якихось своїх пропагандистських інформаційних цілях», – наголосила вона. 5 листопада 2014 року від вибуху артилерійського снаряда поруч із школою у Донецьку загинули 14-річний восьмикласник та 18-річний випускник школи. У середині листопада в Горлівці від потрапляння снаряду в житловий будинок загинуло двоє дітей. Більшість людей розуміють, на чиїх руках кров українських дітей, і всі хочуть життя без війни, але є правителі, одержимі ідеєю імперії, окупанти, яким треба дати відсіч. Деколи війна необхідна для відвернення ще більшого зла. Якби Гітлер не був переможений у Другій світовій війні, скільки ще мільйонів юдеїв було б знищено? Якби не відбулася Громадянська війна у США, скільки ще афроамериканці страждали б у рабстві? У книзі Еклезіаста (3:8) сказано: «Час любити і час ненавидіти, час війні і час миру!» Деякі війни є більш «оправданими» за інші, але всі вони завжди є результатом гріха. Найважливіше, що ми можемо зробити під час війни, – це молитися про божественну мудрість для наших лідерів, про безпеку наших солдатів, про швидке вирішення конфлікту і мінімальні втрати з обох боків (Флп. 4:6-7) і про мирне майбутнє для наших дітей. ■

Покровитель на лютий:

мученик Партеній

День в календарі: 20 лютого

Святий Партеній жив у IV ст. в місті Мелітополі у Малій Азії, був сином диякона. Бог наділив юнака даром творення чудес та зцілення недужих. Невдовзі Партенія висвятили на священика, а згодом він став єпископом міста Лампсака.

Своїми духовними науками і чудами Партеній навернув багатьох поган до Христової віри. Найбільшим чудом Партенія було воскресіння молитвою мертвого юнака, якого під час будови церкви переїхав віз, завантажений кам'яними плитами. Партеній віддав свою душу Богові 360 року. При його святих мощах у Лампсаку багато недужих отримали ласку зцілення. Коли мощі св. Партенія в присутності єпископа Іринея Білика, ЧСВВ, урочисто відкривали для заміни покривала, то присутні були радісно здивовані, бо не зважаючи на те, що пройшло вже більше як 1750 років з дня смерті святого, зуби були всі біленькі, як ріпа, щоки напрочуд цілі, ліва рука тримається рамена, лише права відірвалася, пальці на руках зігнуті, тільки на правій руці одна кісточка гачком причеплена, всі кості, ребра і ноги цілі, навіть на підошвах кісточки збереглися. На голові є вм'ятина від удару ще з того часу, коли кат гарячою головнею з усієї сили вдарив у голову молодого Партенія, св. мученика за віру Христову. На св. мощах виразно видніються печатки Папи Римського, які засвідчують, що це дійсні мощі св. Партенія.

Зараз чимраз більше поширюється почитання св. мученика Партенія і дедалі більше прочан приїжджає до місця його святих мощів, щоб випросити допомоги у своїх потребах та подякувати за отримані ласки, віддавши гідну хвалу св. Партенієві. Втішаються вірні, що мають у себе такий надзвичайний скарб, що засвідчує постійну присутність святого. Мощі святого мають виняткову вагу для українського народу, а своєю давниною перевершили 1750 років, більше як 17 століть! Цей величний Божий дар є історичною й рідкісною духовною перлиною Церкви для всієї України. Над усе радіють гаряче набожні до святого жовківчани, що мають таку надзвичайну ласку повсякчас відвідувати місце його спочинку і знаходитись під особливим заступництвом. Святого мученика Партенія вважають духовним покровителем міста. ■

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ на 2015 рік Божий

(З благословення Святішого Отця)

СІЧЕНЬ

Загальний: За мир. За спільний вклад всіх релігій в турботу про мир.
Місійний: За покликання до чернечого життя – за радість наслідування Христа і служіння бідним.
Місцевий: За християнське святкування Різдвяних свят, особливо у віддалених селах України.
Покровитель: св.Василій Великий

ЛЮТИЙ

Загальний: За ув'язнених. За новий початок життя у своїй гідності.
Місійний: За розлучених – за прийняття і допомогу в християнських спільнотах.
Місцевий: За майбутнє дітей зі Сходу України, які стали жертвами війни.
Покровитель: мученик Партеній

БЕРЕЗЕНЬ

Загальний: За вчених. За їхнє служіння на благо людства.
Місійний: За Євангелізацію – за те, щоб вклад жінок оцінювали належно.
Місцевий: За взаємне порозуміння у родинах, де чоловік і жінка будують справжню домашню Церкву.
Покровитель: св. Венедикт

КВІТЕНЬ

Загальний: За творіння як Божий дар. Щоб люди сприймали творіння як дар, який Бог довірив людині.
Місійний: За переслідуваних християн – щоб вони відчували утіху Воскреслого і солідарність всіх Церков.
Місцевий: За збереження давньої традиції, щоб бабусі й дідусі були учасниками виховання внуків.
Покровитель: св. Василіса

ТРАВЕНЬ

Загальний: За тих, хто страждає. За увагу до хворих і бідних.
Місійний: За відкритість на Благу Вістку. Хай Марія скріпляє готовість свідчити Христа.
Місцевий: За дівчат, які входять до парафіяльних спільнот, за їхнє майбутнє подружнє життя.
Покровитель: св. Пахомій

ЧЕРВЕНЬ

Загальний: За емігрантів і біженців. Щоб вони були прийняті з повагою і знайшли розуміння.
Місійний: За покликання – щоб зустріч з Христом вела молодих людей до священства або монашества.
Місцевий: За зростання духовного й інтелектуального рівня українського села.
Покровитель: св. Олена

ЛИПЕНЬ

Загальний: За політичну відповідальність – щоб її розуміли і практикували як вираз любові.
Місійний: За бідних в Латинській Америці – за дух братерства в суспільстві.
Місцевий: За те, щоб ми думали про Україну, не тільки як землю наших дідів, але і землю наших дітей.
Покровителі: Володимир і Ольга

СЕРПЕНЬ

Загальний: За волонтерів – за щире служіння потребуючим.
Місійний: За відкинених – щоб ми стали ближніми для тих, хто живе на узбіччі суспільства.
Місцевий: За зосередження і свідому присутність вірних на Богослужіннях.
Покровителі: Борис і Гліб

ВЕРЕСЕНЬ

Загальний: За можливості для молоді – щоб молодь мала доступ до освіти і роботи.
Місійний: За катехитів – щоб вони своїм життям підтверджували свою надію.
Місцевий: За можливість малозабезпечених отримати гідну медичну допомогу.
Покровитель: св. Августин

ЖОВТЕНЬ

Загальний: Щоб повністю був ліквідований ґрунт для торгівлі людьми як сучасної форми рабства.
Місійний: За місії в Азії – за місіонерський дух для азіатських спільнот.
Місцевий: За віддане, ретельне служіння священнослужителів у сільських парафіях, за викорінення недбальства й поспіху.
Покровитель: св. Роман Сладкопівець

ЛИСТОПАД

Загальний: За діалог між інакомислячими – за особисті розмови з людьми іншого світогляду.
Місійний: За настоятелів церков – щоб їхня діяльна любов до людей оживила їхню надію.
Місцевий: За свідоме бажання дорослих дітей відвідувати і телефонувати стареньким батькам.
Покровитель: св. Йосафата Гордашевська

ГРУДЕНЬ

Загальний: За живий досвід Божого Милосердя – Бог не перестає нам дарувати прощення.
Місійний: За сім'ї – нехай буде для них Різдво Христове знаком надії.
Місцевий: За добробут в країні й за щире прагнення будувати рідну хату.
Покровитель: св. Миколай

РІЗДВЯНЕ ПРИВІТАННЯ ПРОТОІГУМЕНА ОО. ВАСИЛІЯН

Христос раждається! – Славімо Його!

Високопреподобні і преподобні отці і браття в монашестві, дорогі сестри і браття у Христі. Цьогорічне Різдво Христове ми зустрічаємо у важких обставинах війни та непевності, яку вона із собою принесла. Хочеш не хочеш, в серці виринає запитання: чому так сталося, що буде далі, чого нам чекати?

Читаючи євангельські оповідання про народження Сина Божого, між іншими зустрічаємо також жорстокий епізод винищення дітей у Вифлеємі: «Якже (мудреці) вирушили в дорогу, ангел Господній з'явився вві сні Йосифові й каже: «Устань, візьми дитятко і його матір, і втікай в Єгипет, і перебудь там, поки я тобі не скажу, бо Ірод розшукуватиме дитя, щоб його вбити». Вставши Йосиф, узяв уночі дитятко та його матір і пішов у Єгипет, де перебув до смерти Ірода, щоб збулося сказане Господом через пророка: «З Єгипту я покликав мого сина». Тоді Ірод, побачивши, що мудреці з нього насміялись, розлютився вельми й послав повбивати у Вифлеємі й по всій його окрузі всіх дітей, що мали менше, ніж два роки, згідно з часом, що пильно вивідав був від мудреців. Тоді справдилось те, що сказав був пророк Єремія: «В Рамі чути голос, плач і тяжке ридання: то Рахиль плаче за дітьми своїми й не хоче, щоб її втішити, бо їх немає» (Мт.2,13-18).

Ця сумна подія пов'язана якраз із приходом Божого Сина на землю. Бог звершує діло спасіння, але люди протестують проти цього і навіть нехтують вбивством невинних дітей, щоб і далі залишатися при владі та мордувати і грабувати свій народ. В нас часто складається враження, що для тих, які вірують у Христа, не повинно існувати проблем у житті. Та приглядаючись до життя самого Божого Сина, можемо побачити, що в такому випадку ми перебуваємо в самообмані – якщо він мусив тікати, переховуватись і навіть померти на хресті, то, наслідуючи Його, ми не оминемо болю, терпінь і страждань. Але подібно як Йосиф і Марія дбали про свого Сина, оточуючи його любов'ю і терпінням, сьогодні й усі ми єднаємося у любові Христовій насамперед із родинами загиблих захисників Батьківщини, а також із тими, рідні яких були невинно убієнні; єднаємося з усіма пораненими, стражденними та їхніми родинами; з усіма біженцями, які повинні були, подібно до Святої Родини, покинути домівку, рятуючи своїх рідних перед злобним переслідувачем; єднаємося із солдатами на фронті і тими, які забезпечують їхнє життя і боротьбу; з волонтерами і численними жерт-

водавцями, які своїми, здавалось би невидимими, лептами відкривають шлях до омріяної свободи. Сьогодні ми єднаємося у любові з усім українським народом, який стає на дорогу просвітлення, щоб у Христі побачив своє правдиве життя і спасіння.

Роздумуючи над подіями Христового Різдва, український народ не обминув і теми страждань – у коляді він звертається до Рахилі, узагальненого образу матері (див. Мт. 2:18), і потішає її роздумуванням про спасіння, жертву і життя вічне у Христі Ісусі: «Не плач, Рахиле, глянь: діти цілі, не умирають, а пробувають. Діти невинні в новій святині… Тілом хоч погасли, але душу спасли – за життя утрату прийняли заплату».

Христос у тиші вифлеємської ночі приходить до кожної української родини, до кожного серця, нужденного і страждаючого, щоби в ньому запалити світло надії, яка не осоромлює, все подолає, ніколи не сумнівається, яка єднає нас між собою і з нашим Спасителем. Вітаючи всіх із Різдвом Христовим, бажаю, щоб наші серця сповнилися цією надією і ми змогли нести світло Христового Євангелія всім ближнім, які потребують нашої допомоги і підтримки: «Ви – світло світу. Не може сховатись місто, що лежить на верху гори. І не запалюють світла та й не ставлять його під посудиною, лише на свічник, і воно світить усім у хаті. Так нехай світить перед людьми ваше світло, щоб вони, бачивши ваші добрі вчинки, прославляли вашого Отця, що на небі» (Мт.5:14-16). ■

о. Пантелеймон САЛАМАХА, ЧСВВ,
Протоігумен Провінції Отців Василіян
Найсвятішого Спасителя в Україні

КОМЕНТАРІ ДО НЕДІЛЬНИХ ЄВАНГЕЛІЙ
на січень

Дорогі наші читачі, у 2015 році пропонуємо Вам нову рубрику – роздуми над євангеліями усіх неділь місяця. Читаючи та роздумуючи над Святим Писанням, зможемо краще розуміти та приймати Боже Слово у своєму житті, зростати у християнських чеснотах, щоденно бути у стіп Божественного Учителя та наслідувати Його, як апостоли.

1-ша Неділя
«З НАМИ БОГ» (Мт. 1:1-25)

бр. Стефан ДУДА, ЧСВВ

Слова цього Євангелія наближають нас до центральної події, яка відбулася в історії людства – до Воплочення Божого Сина. Ще ніколи Бог не був так близько до людини, як у момент Різдва. Матей, перефразовуючи слова Ангела, які були адресовані Йосифу, цитує пророцтво Ісаї: «… і дадуть йому ім'я Еммануїл, що значить: З нами Бог» (Мт. 1:23). Ім'я «Еммануїл» вказує нам на головний мотив, яким керувався Бог у події Різдва. Творець сам стає людиною, і тільки таким чином Він долає безмежну відстань, яка виникла між Ним і творінням внаслідок гріха. Ця Божа ініціатива бере свій початок у безкорисливій та всепрощаючій Любові, яка втілюється у новонародженому Христі. Євангелист, проводячи паралель між пророцтвом Ісаї та словами Ангела, ототожнює імена «Ісус» та «Еммануїл», таким чином вказує нам, що Боже спасіння звершується в Ісусі. Тільки в Ньому людина може зустрітися і з'єднатися з Предвічним Отцем, який є завжди поруч.

Іншим важливим моментом, який слід розглянути, є родовід Ісуса. Перелік імен, який подано на самому початку, може здаватися вкрай дивним. Для чого він? Адже, щиро кажучи, ми мало що знаємо про тих людей. Ці персони для нас залишаються чужими і далекими, і в більшості випадків ми забуваємо про них одразу після того, як прочитаємо чи почуємо текст Євангелія. Часто називаючи себе «Сином Людським», Христос звертає нашу увагу на свою приналежність до людського роду, показуючи, що Він має близьку дотичність до людини. В Його родоводі ми можемо знайти чимало людей з різною репутацією. Там були як блудниці, так і царі, були пророки, можновладці, бідні, прості люди, які мали схильність до гріха, ті, які викликали сміх, і ті, яких поважали і шанували. Це були люди, кожен з яких проживав своє життя так, як це йому вдалося. В один момент у цю людську історію, з її долею і її гріховністю, входить Христос, обожествляючи її своєю святістю. Приходить, не дивлячись ні на що, і стає частиною цієї історії, невід'ємною частиною людського життя. ■

2-га Неділя
«Пресвята родина – приклад справжньої сім'ї» (Мт. 2:13-23)

Ірина ШТИКАЛО, катехит

В цьому уривку Євангелія зустрічаємо двох осіб – Йосифа, який приймає Божу волю, та Ірода, який їй противиться. Дві різні постаті, як приклад різного батьківства: Йосиф – батько, який береже життя, клопочеться, намагається врятувати, та Ірод – батько, який убиває своє дитя, лише б залишитися при владі. Досить часто у нашому житті ми приймаємо одну або другу сторону. Вузька стежина є завжди тернистою, але мета, яка нас чекає, додає сил та відваги.

Господь подбав про свого Сина, давши Йому земну родину. Йосиф повірив словам ангела: «Вона породить сина, і ти даси йому ім'я Ісус, бо він спасе народ свій від гріхів їхніх», та взяв Марію за дружину, прийняв волю Божу з покорою, хоч це було і не легко. Йосиф довіряє Богові, приймає та негайно виконує слова ангела.

Подібно, як Господь вивів Ізраїльський народ з Єгипту, так з оточеного Вифлеєму до Єгипту виходить хтось важливіший від Мойсея – Дитятко Ісус. Бачимо, як дивовижно Бог дбає про Йосифа, Марію та Ісуса. Так само Він піклується кожним живим сотворінням і дбає про кожного з нас.

В цей різдвяний час ми хочемо бути разом зі своєю сім'єю, бо вони є найріднішими для нас, найкраще нас знають та люблять. Кожна сім'я має бути на зразок Пресвятої Родини. Батько – голова, добрий, дбайливий та мудрий керманич невеликого човника – сім'ї. Мати – допомога для чоловіка, матір для дітей та господиня дому. Діти – потіха для батьків. Подивімося на приклад Святої Родини. У ній була гармонія, любов, опіка, розуміння. Йосиф і Марія були зразком чеснот і добра у цьому світі для Ісуса. Саме з родини він черпав ту основу свого характеру і ставлення до оточуючого світу.

Коли хочемо збудувати дім, то шукаємо архітектора чи дизайнера. Найкращим архітектором є Господь, а ми – Його майстри. Ми недосконалі, але хочемо мати ідеальну сім'ю. Працюючи над собою, ми змінюємося. Так само змінюється і світ довкола нас. ■

3-тя Неділя
«Немає нічого неможливого…»
(Лк. 3:1-18)

бр. Матей КРАВЧИШИН, ЧСВВ

У цьому євангельському уривку велику увагу присвячено повчанню святого Івана Хрестителя.

Характерною рисою Іванової проповіді є заклик до покаяння, щоб очистити свою душу, приготувати серце, зростати у чеснотах, навчитися любити ближніх: «Готуйте путь Господню, вирівняйте стежки його» (Лк. 3:4). Думати треба про Бога, служити треба Господу, а не мамоні. Ми дуже легко можемо загубитися у світовій суєті, не приготувавши свою душу до зустрічі з Христом. Накопичуючи багатства, збагачуючи тіло коштовностями, потопаючи у шалених оманливих спокусах світу цього, ми забуваємо правдиву мету нашого перебування на землі. Іван Хреститель суворо викривав пороки суспільства: «Гадюче поріддя! Хто вам казав утікати від настигаючого гніву?» (Лк. 3:7). Дуже вигідна позиція: грішитиму, житиму на повну, задовольнятимуся гріхом, а на кінець таки покаюся. Тому Іван Хреститель закликає, щоб любов до Господа народжувалася у серці, а уста щоб промовляли покаянні слова, які походитимуть з душі: «Чиніть плоди, достойні покаяння» (Лк. 3:8).

До нього приходили особи різних верств населення: прості люди, митарі, вояки і запитували: «Що ж нам робити?» (Лк. 3:10). Відповідь була надто простою. Щоб осягнути щастя, потрібно зовсім мало: робити прості і маленькі речі, які приноситимуть радість серцю і користь для душі. Ділитися тим, що маєш, робити те, що призначено, не чинити кривди, фальшиво не доносити і задовольнятися платнею (Лк. 3:14).

Ім'я «Іван» означає «Бог є милосердний». Він неначе промовляє: «Немає нічого Неможливого для християнина, серце якого наповнене миром, злучене з Христом в трьох особах і збережене для Бога, який пропонує Себе, ламається, роздається у Пресвятій Тайні Євхаристії заради вічного життя грішної людини. Саме за Христа, милосердного, люблячого, справедливого, і Христову науку святий відважно прийняв мученицьку смерть». ■

4-та Неділя
«Сьогодні на цей дім зійшло спасіння…»
(Лк. 19:1-10)

Мар'яна ШИНДЮК, катехит

Єрихон – місто, яке знаходиться поблизу Мертвого моря. Порівняно з Єрусалимом, Єрихон знаходиться нижче на кілька сотень метрів. Ісус іде вниз, спускається для того, щоб привести до свого Отця ще одного грішника – Закхея.

«Закхею, притьмом злізай, бо я сьогодні маю бути в твоїм домі». Знаємо, що таких осіб як митарів, не дуже любили, митар – податківець, яких і сьогодні не дуже то й люблять. Більше того, Закхей був головним над митарями, тому люди вважали його нечесним та зневажали, як грішника. У теперішній час людей, яких зневажають чи несправедливо звинувачують, яким ставлять своєрідні ярлики на кшталт «поганий», «нечесний», є дуже багато. Людину засудити дуже легко, а от допомогти виправитися – тяжко. Ісус не судив, хоч мав повне право, Ісус благословив: «Сьогодні на цей дім зійшло спасіння…» Бачимо, що Ісус бачив правдиву сутність Закхея, Він знав, який той є насправді. Закхей готовий віддати «вчетверо» більше, на той час це була найбільша міра відшкодування за крадіжку. Закхей віддавав велику частку майна вбогим, чинив діла милосердя. Можливо, про ці вчинки ніхто ніколи б і не знав, якби не Ісус. Так, Бог знає всі наші справи, і навіть коли ми не чуємо подяки від людей, Він виявить її у свій спосіб.

Чому Закхей хотів бачити Ісуса? Навіщо ліз на дерево? Можливо, для того, щоб зробити для себе відкриття: «ось справжній пророк», а можливо, просто чинив Божу волю. В образі Закхея, якого вважали грішником, сьогодні багато людей вбачають себе, і дуже часто вони приймають думку, нав'язану світом, та Ісус приходить до кожного з іншим наміром – не судити, а благословити, спасти, врятувати. Бог любить кожного з нас великою любов'ю і в цей час Різдва Він дарує нам свого Сина. Він приходить щодня у Божественній Літургії, нам потрібно лише прийняти Його запрошення і прийти до Нього. Важко приймати Божу волю, важко чинити її, та нагорода варта того, щоб у цьому світі бути з Богом, бо Він вже є з нами. ■

НЕЗАБУТНЄ РІЗДВО 70-х рр. XX ст.

Іванна КОРНЕЦЬКА,
заступник голови Львівської міської організації Всеукраїнської Ліги Українських Жінок

2014 рік був наповнений як драматичним сьогоденням, так і надзвичайно вагомими ювілеями. Відзначаємо різні важливі події в історії України, а в пам'яті зринають свого роду ювілеї подій, які теж мали велике значення для українців.

У першу річницю Революції Гідності, поряд з її буремними й героїчними днями та Різдвом на Майдані, згадався ще один ювілей: 40-річчя з часу організованих, натхненних, хоч і таємних колядувань 1974 – 1977 років.

Мова йде про святкування Різдва Христового сорок літ тому. У 1974 році почалися значимі акції львів'ян, що виявляли дух нескореності в темні совєтські часи.

Це були чорні ночі й дні,
Наскрізь сікли сніги січневі,
А я молилась Господеві:
Не забирай Різдва мені.
А Він мені усе забрав:
Різдва й Великодня клечання,
На всі мої мольби, благання
Журби і смутку сніг злітав.
Крізь ясну зоряність світів
Світилися Голгоф Голгофи,
Складалися скорботні строфи,
Зажурено мій спів бринів.
Уже не рік, уже не два
Січуть мене сніги січневі,
А я молюся Господеві:
Верни мені Різдво Різдва!

Так писала у сибірських таборах світлої пам'яті Ірина Сеник – політв'язень, у якої за плечима 34 роки таборів і заслань, Героїня Світу, поетеса, художниця-вишивальниця, велика українська патріотка, перша голова Львівської

обласної організації Всеукраїнської Ліги Українських Жінок.

Ще не встигли повернутися із сибірських таборів політв'язні 1940-1950-х років, ще відбували заслання «шістдесятники», аж тут, як грім серед ясного неба, у січні 1972 року, в Різдвяний період, прокотилася друга (після 1965 року) хвиля арештів українських дисидентів.

«Тільки в перший місяць цього року заарештовано близько 20 дисидентів, серед них найвідоміші і знакові постаті – В'ячеслав Чорновіл, Євген Сверстюк, Іван Світличний, Василь Стус, Іван Гель, Ірина Калинець, Стефанія Шабатура. Загалом протягом 1972 року ув'язнено близько 100 осіб, 89 із них засуджено за антирадянську діяльність» (В. В'ятрович. «Історія з грифом секретно»).

Але ті, що залишилися на волі, не сиділи, склавши руки. Почали думати, як допомогти і самим заарештованим, і їхнім родинам.

Одним із організаторів допомоги таким потребуючим була Ярослава Менкуш-Заневчик – колишня повітова провідниця ОУН в Городоцькому районі (1943 – 1944рр.), у 1965 році заарештована КГБ і засуджена судом на два з половиною роки таборів суворого режиму, згодом термін покарання скоротили до одного року в мордовському таборі "Явас".

Пані Ярослава зібрала однодумців, і ми вирішили піти з колядою по рідних, знайомих, близьких, щоб зібрати кошти для репресованих і їхніх родин. У помешканні родини Заневчиків почали репетиції: повторили знайомі вже нам колядки, вивчили нові і в січні 1974 року почали ходити з колядою.

Музикант Богдан Корінь керував нашим маленьким гуртом, його дружина Дарія, учитель музики, гарно співала сопрано, її доповнювали Слава Заневчик, сестри Іванна Корнецька та Ольга Бузак, іноді Марія Гель (дружина заарештованого Івана Геля). Сопранам вторували альти – Наталія Корнецька та Іванна Гуменюк (колишній політв'язень). Іван Волянюк, тенор з музичною освітою, придавав коляді особливого звучання (до речі, отець Іван тепер є парохом храму у селі Стрілків). А Антон Заневчик, Богдан Корінь і Олесь Гуменюк (тепер - голова Крайового Братства ОУН-УПА) своїми басами завершували хор. Оскільки всі були голосисті, то колядки звучали надзвичайно гарно, тепло і духовно.

Поступово вивчали все нові й нові колядки, щедрівки, які доповнювали змістовним віншуванням у виконанні Наталії Корнецької.

З колядою ми побували у всіх куточках нашого міста Лева, добиралися трамваями та тролейбусами, а іноді п. Богдан та п. Олесь возили нас двома автомобілями. Часом п. Богдан брав зі собою акордеон.

Ми колядували в багатьох львів'ян, але хотілось би про деякі моменти, про деякі відвідини розповісти окремо, бо ті постаті, у яких ми побували, як і ті, хто залишив спогади про них, – це вже значимі сторінки української нескорености.

Так св. п. Ярослава Заневчик згадувала:

«Мені запам'яталася коляда в адвоката Романа Загоруйка, українського патріота, якого я знала. Був третій день Різдвяних свят, Святого Степана. Дружина Стефа – іменинниця. Нас пригощали і просили тихенько колядувати, щоб сусіди не почули. Наталя Корнецька віншувала, господар щедро обдарував нас за коляду.

А ще колядували в Омеляна Ільчишина. Спочатку він працював учителем української мови та літератури. У 1961 році був організатором групи українців (100 осіб) для поїздки до Канева на вшанування 100-річчя від дня смерті Тараса Шевченка, там я з ним і познайомилася. Згодом вивчився на священика. Займався реконструкцією храму Воскресіння Господнього у Львові, де й був настоятелем. Помер загадковою смертю.

Наша коляда до сліз зворушила Владику Володимира Стернюка. Як греко-католицький єпископ, перебував у підпіллі. Треба сказати, що Патріарх Йосиф Сліпий тоді перебував у Ватикані, а Владика Стернюк проводив велику духовну працю серед греко-католиків. Мешкав у однокімнатній квартирі, в якій ми навіть не могли поміститися. Колядували тихенько, але було видно, що Владика відчував біль за свою катакомбну Церкву і за свій народ, та в очах світилися радість і надія на краще».

Богдан Корінь, музикант, тепер дяк храму Святих Володимира і Ольги у Львові:

«Наша коляда якось особливо звучала в композитора Станіслава Людкевича. Мешкав він у приватному будинку по теперішній вулиці С. Людкевича. Двері відчинила його дружина Марія і сказала, що маестро відпочиває. «А ви йдіть до його кімнати і запитайте, чи можна колядувати». І в короткому часі старенький маестро з допомогою дружини зійшов до нас з верхнього поверху.

Оскільки я керував нашим маленьким колективом, то трохи переживав, як нам піде коляда. Бо все-таки перед нами був відомий композитор Станіслав Людкевич, хоч вже у поважних літах!

Ми колядували, а композитор рукою диригував і уважно слухав.

Ми відспівали кілька гарних колядок, п. Наталія віншувала, а маестро запитав, з якого ми хору і хто є диригентом. Також запитував, чи ми з консерваторії. На кінець сказав надзвичайно важливі слова: «Що то є українці! Збереть-

ся троє, і вже є хор!» Потиснув кожному руку і дякував, хоч говорив вже слабо. Видно було, що душею і серцем відчув не тільки наш спів, а й велику духовну силу колядок.

На ціле життя я запам'ятав цю Різдвяну зустріч з великим українським композитором».

Дарія Корінь, учитель музики, тепер викладач хорової школи «Дударик»:

«Якось по-особливому тепло проходила наша коляда у сестер Байко.

Може тому, що й самі вони багато співали і прославляли Україну тут і за її межами. Бо хто не захоплювався у ті часи чарівним співом тріо Марії, Ніни та Даниїли Байко. І сьогодні по радіо часом звучать їхні задушевні пісні.

Від п. Ніни та п. Даниїли наш репертуар поповнився лемківськими колядками, в тому числі і «Радуйтеся всі людіє» та «Народився Ісус Христос», якими впродовж кількох років насолоджувалося багато людей.

Взагалі, їхні оселі та й самі господині були зразком української гостинності. Щиро приймали та обдаровували нас за коляду».

Св. п. Ольга Бузак, інженер за фахом, багатолітня учасниця церковного хору в храмі Святого Андрія в центрі Львова:

«Наш невеличкий гурт мандрував з однієї точки Львова в іншу, і якось ми опинилися на вулиці Спокійній, де проживала Олена Антонів, лікар за фахом, яка присвятила себе допомозі політв'язням, за що була звільнена з праці. Задушевно звучали колядки, віншування всіляких гараздів для родини, її син Тарас Чорновіл пригощав нас цукерками.

Якось внутрішньо відчула п. Олена наше спільне бажання – допомогти страждаючим – і, нашвидкуруч одягнувшись, повела нас до осель різних художників. Так ми колядували у мистецтвознавця Миколи Батога, художників Богдана Сойки, Вадима Масютки, Володимира Островського, скульптора Дмитра Крвавича та інших. Ми не тільки приносили в їхні оселі дух Різдва, дух Надії, а й самі насолоджувались їхніми творами, милувались ялинками, прикрашеними власними художніми виробами: паперовими, скляними, глиняними, вишитими. Творчі особистості щедро дякували за коляду».

Св. п. Наталія Корнецька, економіст, багатолітня учасниця церковного хору в храмі Святого Андрія в центрі Львова:

«Ми щороку з колядою приходили до підпільних греко-католицьких священиків і сестер-монахинь. Отець Антоній Байрак, який в багатьох українських родинах відправляв підпільні Святі Літургії, сповідав, причащав, вінчав молоді пари, хрестив дітей, завжди щедро нас обдаровував за коляду, окроплював свяченою водою і благословив на нашу подальшу працю для добра України.

Якось наш невеличкий гурт зібрався у помешканні Ганни Садовської, куди прибула з Києва Михайлина Коцюбинська, племінниця українського письменника Михайла Коцюбинського. Нас щедро пригощали домашньою наливкою і пампушками, а ми колядували, щедрували, віншували. Зворушена пані Михайлина, зі сльозами на очах, то підходила до кожного з нас, обіймала, цілувала, то відходила, щоб якнайглибше вслухатися у слова і різдвяні мелодії. А коли почула віншування, то й зовсім розплакалась, бідкаючись, що в Києві майже не чути колядок, що таку коляду потрібно нести по всій Україні, від села до міста, від хати до хати, від родини до родини.

Ми обговорювали зміст колядок, подивляючи, як вони відтворювали суть відкуплення людства Сином Божим».

Іванна Корнецька, економіст за фахом, заступник голови Львівської міської організації Всеукраїнської Ліги Українських Жінок:

«Коли ми прийшли з колядою на вулицю Воровського (тепер вулиця Зарицьких), до нас вийшла жінка з гарним білим волоссям у святко-

вому вбранні, привітала і запросила до кімнати. Це була Катерина Зарицька, яка повернулася з 25-літнього ув'язнення у Володимирській тюрмі та мордовському таборі. Організатор Українського Червоного Хреста, особиста зв'язкова Головного Командира УПА Романа Шухевича, дружина відомого політв'язня Михайла Сороки, який помер у таборах Сибіру. За столом сидів її син Богдан, художник-графік, його дружина Люба, а також Дарія Гусяк – особиста зв'язкова Романа Шухевича, теж 25-літній політв'язень Володимирської тюрми та мордовського табору.

Це я тепер знаю, а тоді це були незнайомі мені люди, але від п. Слави Заневчик я знала, що п. Катерина і п. Дарія – багаторічні політв'язні та великі українські патріотки.

Кімната була прибрана в українському стилі: на полицях розміщено багато різних підсвічників, були картини, вишивки, у куті стояла розкішна ялинка, прикрашена власними художніми виробами.

Ми багато колядували, п. Наталя віншувала, у всіх на очах були сльози зворушення… А може, ці дві жінки думками поринули у табірне Різдво.

Чи я думала тоді, що через двадцять років, з Відновленням Незалежності України, стану членкинею Львівської Ліги Українських Жінок, організатором якої у 1995 році буде п. Дарія Гусяк, і під її керівництвом буду працювати і творити в нашій організації?

Чи я думала тоді, що в майбутньому у львівській школі №4 буду виступати на відкритті кімнати-музею Катерини Зарицької, що буду брати участь у презентації книжки Лесі Онишко «К. Зарицька. Молитва до сина», що разом з учнями восьми львівських шкіл у Палаці Мистецтв проведу Свято Героїнь, де вшановували і Катерину Зарицьку?

На ціле життя я запам'ятала цю жінку: гарну, мудру, вольову, Велику Українку».

Ще першого, 1974, року ми ходили з колядою тільки в час свят, а вже пізніше, впродовж 1975 – 1977 років, колядували від Різдва аж до Стрітення Господнього. Для молодих дівчат та хлопців ми щедрували. «Ой у саду, саду, саду-винограду, радуйся, радуйся, земле, Син Божий охрестився». Багато людей, послухавши наші колядки та щедрівки, запрошували ще й на другий рік.

Пригадую, як ми вітали з Різдвяними Святами родини політв'язнів, старалися принести в їхні оселі хоч трошки тепла і надії: Ольгу Горинь (дружину Михайла Гориня), Оксану Осадчу (дружину Михайла Осадчого), Атену Пашко (дружину В'ячеслава Чорновола), Марію Гель (дружину Івана Геля). Колядували ми й у матері Стефанії Шабатури, у Ганни Садовської. Віншували їм здоров'я, сили, витримки і терпіння, чого дуже потребували вони в ті важкі часи.

Разом з п. Олесем Гуменюком та його дружиною Іванкою щедро засівали пшеницею у скульптора Євгена Дзиндри, який провів нам прекрасну екскурсію по своїй творчій майстерні.

Незабутнім було колядування в маленькім помешканні п. Ольги Ільків, зв'язкової Романа Шухевича, людини музично обдарованої та з неабияким поетичним хистом, котра після свого 14-річного ув'язнення працювала у Львові двірничкою.

Колядували в патріотичних родинах Юхновських і Фіголів, художника Патика, Роксоляни Мінко – викладача Львівського університету ім. І. Франка (тепер відомого науковця професора Роксоляни Зорівчак), в родинах Косівих, Гуменюків, Нападіїв, Корнецьких, Лазуків, Дмитрашів, Курилишиних, Кульчицьких та багатьох-багатьох українців…

Таким було Різдво у радянські роки, найважчі роки брежнєвсько-сусловської реакції. У той час вже мало було чути колядок на вулиці; школярів, студентів та інтелігенцію переслідували за те, що ходили до церкви. Але було багато українців, які не дали розтоптати наші обряди та звичаї. Збиралися невеликими гуртами, ходили до рідних та знайомих, зберігали наші традиції та збирали кошти на «на добрі цілі», як тоді казалось.

І ми так діяли впродовж чотирьох років – 1974 – 1977…

У 1978 році якась «добра душа» нас попередила, що ми «на гачку в КГБ», і ми змушені були припинити наші походи.

Вже відійшли у вічність учасники нашого гурту Антон та Ярослава Заневчики, Іванка Гуменюк, сестри Наталія Корнецька та Ольга Бузак. Спочило вічним сном багато політв'язнів, шістдесятників та й тих, хто не побоявся, а жертвував «на добрі цілі». А щороку, з приходом Різдва, все ніби оживає в пам'яті. Цьому ми дуже завдячуємо св. п. Ярославі Заневчик, яка разом із своїм чоловіком св. п. Антоном Заневчиком надихнула нас на таку добру справу. Пам'ять про них збережемо до кінця наших днів. Ще до сьогодні багато львів'ян згадують наші колядки.

Спостерігаючи жертовність теперішніх волонтерів, які посвячують себе служінню Україні, думається, що подібним стремлінням керувалися і ми, молоді громадяни сумнозвісного Союзу, коли, працюючи на державних роботах, ризикуючи бути покараними безбожною владою, в зимову хурделицю чи в холодний дощ, в свята і будні, після робочого дня прямували з одного кінця Львова в інший, щоб потішити, розрадити свідомих, патріотично налаштованих краян та зібрати кошти для допомоги політв'язням та їхнім родинам.

Тож бережімо свої традиції і сьогодні! Колядуймо! Щедруймо! Засіваймо! Допомагаймо! Несімо в кожну оселю мир, добро, тепло, любов і надію! ■

Христос народився! Славімо Його!

КОЛЯДИ З ПАМ'ЯТНИХ КОЛЯДУВАНЬ 70-х рр.

Народився Ісус Христос

Народився Ісус Христос у Вифлеємі,
Ознаймила ясна звізда
по всій вселенній.
То ж то радуймося,
купно веселімся
о Спасі нашім.
Він во яслах
лежить красний,
як невиннятко,
Ісус Христос,
Спаситель наш,
мале дитятко.
Ангели Му співають,
Пастирі Му дар дають:
Ягня і козля.
Наш маленький,
що ж Ти дамо,
Новорожденний,
Од пастирів і од царів
обдарований.
А ми дар не маймо,
тільки Ти заспіваймо:
«Слава во вишніх!»

Ой, дивна, дивна

Ой, дивна, дивна вкраїнська родина,
Як до вечері сідає,
Кожде веселе, як та дитина,
Се бо Христос ся раждає!
Різдво Христове сіли витати,
Радуйся, радуй, вкраїнська Мати!

Рай у серденьках, ми під вікнами,
Нуте прийміть нас до столу,
Най все, що добре, сідає з нами,
Хочемо нині посполу
Нашим звичаєм колядувати:
Радуйся, радуй, вкраїнська Мати!

Ангел небесний най між вас сходить
Нині із Божим Дитятком,
Весь ваш достаток і вас хоронить
Від недуг всяких, припадку.
Щоб рік від року разом співати:
Радуйся, радуй, преславна Мати!

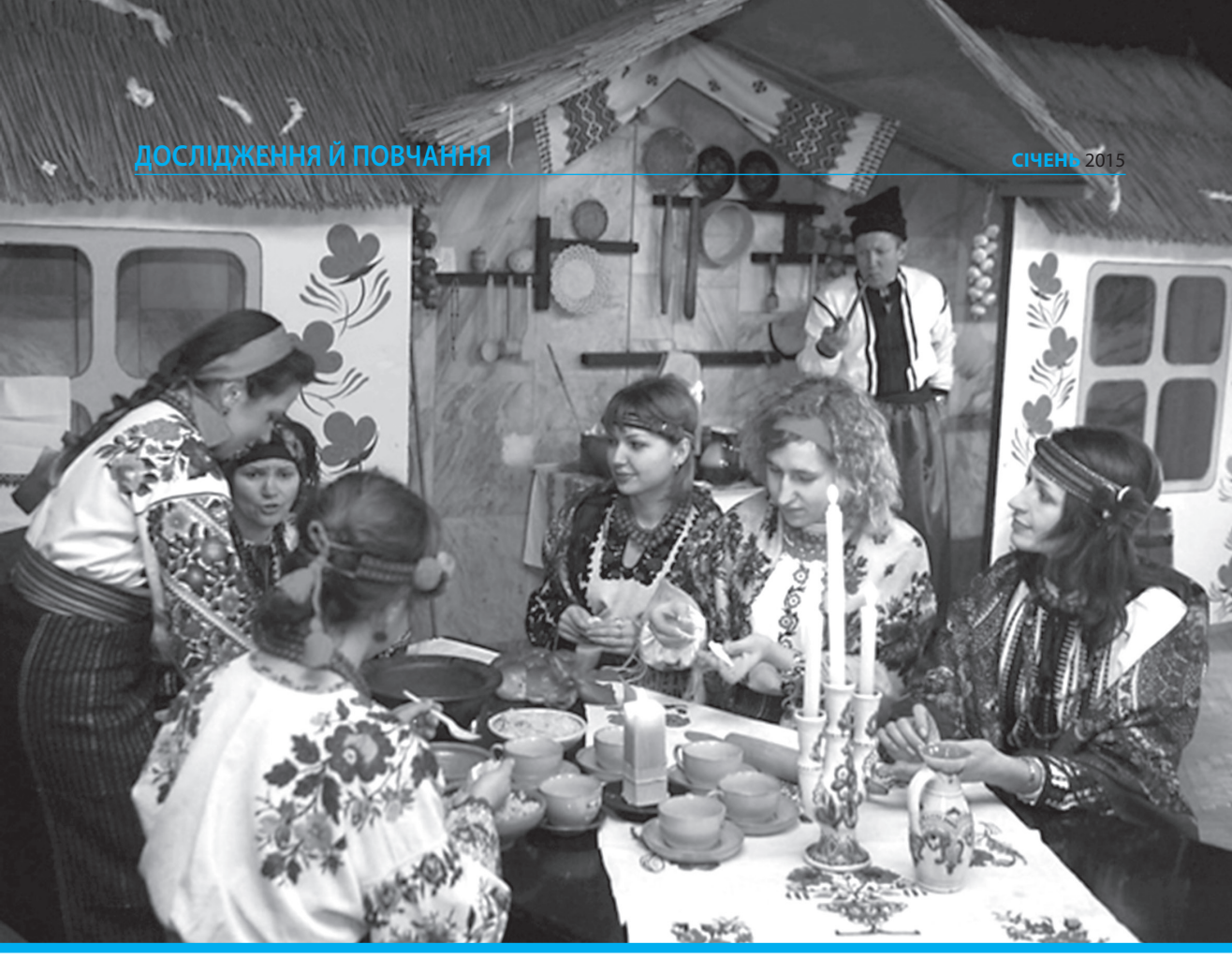

ДІДУХ, КУТЯ... ПОГАНСТВО І ХРИСТИЯНСТВО

о. Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ

Кожен народ світі має якісь свої вірування, притаманні йому традиції, в чому виражається менталітет і душа людини. Щедра на всякі традиції, звичаї і наша українська земля. Мова йтиме в цій темі саме про особливості святкування Різдва Божого Сина на фоні золотистого дідуха, солодкої куті, дзвінкої коляди і т.д. Чимало різдвяних обрядів раніше мали цілком інший зміст, тобто позахристиянський чи язичницький (гріховний). Спробуємо збагнути, як язичницькі елементи можуть бути затерті християнськими, щоби не затьмарити суті великого празника всіх християн – Різдва.

Символічність дідуха із поля

Дехто категорично вважає, що, наприклад, дідуха треба повністю відкинути з різдвяних свят, що, мовляв, це явне язичництво, бо ще древні язичники ним послуговувалися у своїх обрядах. Однак варто собі поставити тут питання: чому він використовується тепер в різдвяному контексті? Швидше всього тому, що відбулася своєрідна інкультурація, поганським колишнім символам надали поволі просто християнського значення, адже не відкинеш цього так легко, буде бунт серед народу, що шанує твердо українські традиції, наприклад, ті ж гуцули в далеких горах. Вчорашні поганські символи просто набули іншого змісту, кращого, багатшого, духовного чи небесного... Багато залежить також від

того що ми вкладаємо в той чи інший символ. Наприклад, всякі відьми, ворожки, маги у своїй окультно-поганській діяльності теж не раз користуються іконами, християнськими символами різними тощо, але їм нема оправдання, бо вони відступники. А на фоні Різдва Божого Сина всяке язичництво безсиле!

Один із контраргументів звучить так: поганські символи є поганськими, якби їх не називали. Їм не може бути місце у Різдвяних святах… Так, думка слушна, бо християнство має бути відокремлене від слизького язичництва, згубного для людської душі. Однак поза певним драматизуванням варто теж задуматися, чому Церква, зокрема Католицька, це дозволяє і що насправді символізує тепер дідух, кутя тощо після Христового народження? Кутя ж теж прийшла колись із поганства та, можна сказати поетично, освятилась у сяйві різдвяної зорі, котра звістила світові прихід Спаса з небес. Не все тепер реальна магія або союз із нечистим.

Традиція ставити в оселі на покуті дідуха походить ще з дуже давніх часів. У дохристиянських віруваннях він був утіленням бога Коляди, символом пам'яті про предків. Він став символом доброго врожаю, миру й злагоди в родині та достатку в домі. Якщо хтось вкладає в цю дійсність інше значення, то це швидше його проблеми... За матеріалами Вікіпедії, на Покутті, Гуцульщині та Бойківщині дідух символізує родоначальника сім'ї - діда, а також усіх предків, які колись жили...

Існують дві версії, чому 6 січня із першою Різдвяною зіркою люди заносили у хату «хлібне дерево». За однією з них, коли на полі закінчувалися жнива, а селяни збирали урожай - це було справжнім святом. Щоб відзначити радісну подію, люди несли з поля до хати останній обжинковий сніп. Або кажуть ще, коли Ісус Христос народився в стаєнці, то було дуже холодно. У стіні Йосип знайшов шпарину і затулив її снопом із соломи. Відтоді існує звичай на Святу вечерю застеляти підлогу в хаті сіном та ставити на чільному місці у кутку дідух - символ затишку та тепла.

Дідух ставили на найпочесніше у хаті місце - під образами!!!

Біда, коли хтось поклоняється сліпо дідухові-снопові, його обожнює чи щось у тому роді та збуває за Господа Христа, що має бути у центрі життя християнина!! На жаль, люди ще можуть нині ставити свічку Богові та чортові одночасно, бігати як до церкви, так і до всяких ворожок, особливо в Україні!

Кутя на Різдво… Тільки для живих?

З куштуванням куті переважно й починається Свята Вечеря. Маємо тоді здебільшого дванадцять традиційних страв. Одні стверджують, що кутя є чи має бути тільки для живих, інші-для живих і символічно для померлих предків. Дізнаємося, що предки ще перед прийняттям християнства готували кутю як ритуальну страву для всіх душ померлих, які відійшли до потойбіччя. Господар оселі виходив на ґанок та жбурляв у простір кілька ложок з кутею, спеціально промовляючи, що це є якраз для душ покійних предків. Лишалася кутя з цією метою і в одному з кутів помешкання. Стосовно цього, пригадую до теми, коли я ще жив в Україні в Карпатах, то символічно господар після спільної молитви з членами родини підкидав дрібку куті до стелі, щоб вона там прилипла на довгий час. Після Свят-Вечора кутю лишали також для померлих на покуті в хаті... Дехто переборщував і ніс «вечерю» своїм предкам на цвинтар. Тобто не завше є тільки для живих відповідно до багатих різдвяних традицій...

Як один із символів Різдва, кутя, отже, має також свій глибокий символізм, не є, звичайно, звичайна страва, а швидше - ритуального характеру: пшениця є у вжитку постійно, тож це як вічність. Мед символізує небесне щастя. Мак, горіхи-родинний достаток тощо.

Відсіюємо темне (поганське) і залишаємо світле (християнське)

Коли говорити про різні ритуали, що раніше мали декотрий поганський сенс, то нині я маю зараз на увазі якраз християнські ритуали чи певну обрядовість у контексті Різдва, а не поганського бога Коляди, наприклад.

Якщо ти в тому не кланяєшся перед потаємними силами природи чи не вшановуєш природних стихій, аби їх задобрити, то де тут традиційне поганство? Якщо все звернене на новонародженого Спасителя людського роду, що оспівується гучно в колядках, різдвяних піснях?.. Особисто я проти язичництва як такого, коли воно замінює суціль собою християнські вартості, відводячи від спасіння та нехтуючи Словом Божим.

Є теж ствердження, що колись в євреїв теж були народні поганські традиції, але Мойсей їх «випалював вогнем», тобто, що не можна поєднувати християнські традиції і поганські та робити якусь святкову суміш. Почув це раз в дискусії на Facebook з одним жителем Канади, що був проти дідуха, довкола святкування празника Різдва у м. Львові (2010 р.).

Відповідь вимальовується така, що тут не йдеться про поєднання, а швидше бачимо знову своєрідну інкультурацію, надання тим символічним речам саме християнського значення, адже Христос народився! От і маємо тепер ходіння з Маланкою, колядки, етимологічне значення яких походить ще з дохристиянських часів, та суть нині не в тому.

Коли у Старому Завіті ізраїльтяни забували правдивого Бога Ягве, верталися до ідолопоклонства, магії замість вшановувати єдиного Творця всесвіту - зверталися до різних штучних божків, то це дійсно було важким прогрішенням і духовною розпустою, що викорінювалося.

Я, для прикладу, не знаю ще жодного відомого різдвяного віншування, колядки у наших колядниках в якій би замість Христа, Його народження, прославлявся той же дідух зі соло-

ми чи щось інше. Якби щось таке стрінув-відразу ж би відкинув. Бо ж мусить бути якийсь здоровий тут глузд, особливо у християнських рамках.

Мабуть, не варто робитися мудрішим за цілу Христову Церкву, котра не має нічого проти християнського використання куті, дідуха тощо у святий час Різдва, тобто в контексті Божого таїнства приходу Спаса у цей світ: вже вкорінилось це глибоко в українські традиції та свідомість українців... Світло не поєднується з темрявою. Тому варто відсіяти язичницькі інтерпретації від християнського змісту святкування народження Господа Ісуса. Язичництво - це згуба для душі та дорога у пропасть!!

Господній Син Ісус Христос прийшов до кожної людини на землі. Явні язичницькі вірування, магічні ритуали, навіть в ніч на Різдво, гадання і т.п. суперечать позиції Господньої Вселенської Церкви чи Божому Слову та правдивим сенсом Різдва відводять далеко людину від вічного спасіння та благодаті Бога, що є безцінною. Варто жити Правдою Творця завжди!

ЦІКАВІ ФАКТИ про Різдво на Заході

Святкувати Різдво, за словами Папи, означає пережити таїнство Втілення Божого Сина. Але як це можливо? На Літургії – ця подія долає межі простору й часу та стає актуальною, присутньою, її дія триває, проходячи крізь дні, роки й віки. Сучасна людина є людиною відчуттів, і їй дедалі важче розширити горизонти та увійти у Божий світ. Але саме для того Відвічний увійшов у границі часу та простору, щоб уможливити сьогодні зустріч із Собою. Вифлеємську подію слід розглядати у світлі Пасхального таїнства, адже обидві є частиною єдиного діла відкуплення, здійсненого Христом.

Дата святкування

У часи раннього християнства Різдво не святкували як велику подію. Перша згадка про Різдво як свято відноситься до 200 року, коли теологи з Олександрії вирішили, що Різдво треба святкувати 20 травня. У IV столітті Римська Церква зробила уніфікацію, ухваливши святкувати Різдво 25 грудня. Така дата була вибрана не випадково – в язичницьких культах, які в той час були поширені, 25 грудня святкували як день народження Сонця. Святий Кипріян пізніше сказав: «Як чудово розпорядився Бог, що народження Христа відбулося в день народження Сонця».

Сцена Різдва

Біля всіх храмів під час Різдва споруджується композиція з деревами, яслами й овечками, яка реконструює сцену народження Христа. Виявляється, такого вигляду сцена набула тільки в XIII столітті завдяки Святому Франциску. У Середні віки Франциск подорожував Середнім Сходом, проповідуючи Христа, і саме він є основним ініціатором і натхненником сучасної «Вифлеємської стаєнки».

Подарунки

Традиція дарувати подарунки на Різдво також є вельми давньою. Різдвяні напої, листівки, красиві коробочки з бантиками – це все прийшло до нас від древніх римлян, які обмінювалися подарунками в день Нового Року. Святий Елігіус ще в VII столітті попереджав про пріоритет духовних подарунків над фізичними, але, як бачимо, деякі традиції в прямому сенсі слова не можна знищити.

Заборона Різдва

В Англії в 1644 році святкування Різдва було заборонено спеціальним Парламентським Актом. У цей день повинні були працювати всі крамниці та інші заклади, а подарунки та інші спроби зробити день більш святковим оголошувалися язичницькими вигадками. Консерватори опиралися цьому нововведенню аж до кровопролиття. Невдовзі святкування відновили. Під час протестант-

ської реформації групи пуритан також відмовилися від святкування Різдва, оголосивши його підступами католицизму. У Бостоні святкування Різдва було заборонено впродовж 22 років – з 1659 до 1681. Заборону було знято завдяки губернатору серу Едмонду Андросу, але навіть після цього знадобилося кілька століть, щоб Різдво в Бостоні стало поширеним святом.

Міфи

Як це часто трапляється з стародавніми переказами і релігіями, християнство також оточує шлейф непорозумінь і міфів. Найбільш поширені з них – це зв'язок християнства з культом Митри. Багато аспектів життя Митри збігаються з аналогічними подіями з життя Христа, але міфи про Митру в своєму сучасному вигляді теж «намалювалися» порівняно недавно – кілька століть тому. Між «фактами» з життя Митри та Христа є значні відмінності – перший, за переказами язичників, народився на вершині гори, також зв'язок Митри з пастухами з'явився вже після розповсюдження християнської релігії. Отже, не можна говорити однозначно, що християни запозичили свою релігію у язичників – шанувальників культу Митри. Зовсім навпаки.

Хлопавки

У Британії вони називаються «Christmas crackers» і дуже популярні серед населення. Паперові трубочки з невеликим зарядом усередині і мотузочкою, що стирчить назовні. Якщо потягнути за неї, пролунає постріл, а з протилежного кінця трубки посиплятся різні дрібні подарунки – від простого конфетті до невеликих іграшок. Сучасні хлопавки коштують від копійок до тисячі доларів за найкращі екземпляри, а винайшов їх, як стверджують знавці, продавець солодощів Том Сміт у 1847 році.

Різдвяна ялинка

У західному світі поширена легенда про Мартіна Лютера, який вперше вказав людям, що на Різдво необхідно прикрашати ялинку. За іншими версіями, він вказав, що ялинку треба прикрашати свічками. Загалом, швидше за все невідомо, хто першим використовував зелену колючу красуню як атрибут Різдва (особливо враховуючи, що на батьківщині Христа вона не росте). Одна з найбільш ранніх згадок про це походить з VII століття і пов'язана зі Святим Боніфатієм, який зрубав ялинку на очах у місцевого населення, впевненого, що це дерево є священним і знаходиться під захистом самого бога Тора. Невідомо, чим закінчилася ця історія, але до XV століття ялинку вже широко використовували для прикраси осель на Різдво, і Мартін Лютер був тут зовсім не першим.

Xmas

У західному світі навколо слова XMAS іноді вирують неабиякі пристрасті. Істинно віруючі вважають, що таким чином, замінюючи повне ім'я Христа на якусь букву X, люди ображають Сина Божого. Інші, більш спокійні, вважають, що буква справи не міняє, але значно скорочує витрати на фарбу. А насправді буква X є першою буквою в грецькому написанні Христа (Χριστός), тому слово Xmas є не менш священним і святковим, ніж Christmas.

Санта Клаус

Персонаж на ім'я Санта Клаус створений з образу єпископа періоду раннього християнства Святого Миколая, який народився в 270 році в турецькому селищі Патара. Він відомий тим, що непомітно дарував біднякам гроші і подарунки. Сучасне зображення Санта Клауса засноване в основному на поемі «A visit from St Nicholas» (Візит Святого Миколая, 1823), яка також називається «Ніч перед Різдвом». Наш Дід Мороз завідує морозами і холоднечею, а прообразом його, мабуть, було одне з язичницьких божеств – Великий Старець Півночі, який був відомий своїм холодним злим норовом.

Солодощі

У світі одним із символів Різдва також є солодощі у вигляді тростинки з карамелі. На початку 19 століття кондитер з Індіани придумав зробити м'ятну карамельну паличку білого кольору з червоними смужками. Білий колір означає чистоту і непорочність, три тонких смужки означають Святу трійцю, товста червона смуга означає кров, пролиту Христом за людей. Вигнутий кінець палички робить її схожою на тростину пастуха, а саме пастухи першими привітали народжене Дитятко-Христа. Крім цього, якщо перевернути тростину догори ногами, вийде буква J, яка є першою буквою імені Христа (Jesus). Ось так невелике вдосконалення і трохи фантазії призвело до того, що пересічна карамелька стала символом найпоширенішого в світі свята.

Інформація зі сайту: cikavosti.com

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ, КОЗАКИ І ПРОЦЕС ІСУСА ХРИСТА

Петро ШКРАБ'ЮК,
(З книги "Сто кроків до Храму: невідоме про відоме")

У жовтні 2007 року мені випало виступати на Міжнародній науковій конференції, яка називалася "Андрій Чайковський в контексті доби". Конференція відбувалася у Дзеркальному залі Львівського національного університету ім. І. Франка; серед її учасників були дослідники з Кракова, Києва, Чернівців, Тернополя, Бережан, Івано-Франківська, Коломиї, Хмельницького, Львова, Самбора, Радехова.

Я б не згадував про цю подію (адже різноманітні наукові конференції проводяться щомісяця, а то й щотижня), якби не особа письменника, від дня народження якого тоді жовтні минуло сто п'ятдесят літ. І про якого, на жаль, знають недостатньо. А проте у 20–30-х рр. XX ст. це був один із найпопулярніших майстрів художнього слова. І знаний був насамперед своїми пригодницькими козацькими повістями, як, наприклад, "За сестрою", "Віддячився", "Козацька помста", "На уходах", "Олексій Корнієнко", "Полковник Михайло Кричевський", "Перед зривом", історичним романом у трьох книгах "Сагайдачний".

З радістю, а заодно із сумом зауважу, що роман "Сагайдачний" вийшов 1990 року у київському видавництві "Дніпро" тиражем сто тисяч примірників. Зараз про такий тираж літератор навіть мріяти не може. Бо нинішній наклад будь-якої української книги – одна тисяча, у кращому випадку – п'ять. Упав інтерес до книжки, а значить, і до нашої справжньої, а не інтерпретованої на свій лад чужими дослідниками минувшини. В історичному нарисі "Петро Конашевич-Сагайдачний", який вміщений у згаданій книзі, а датований 1928 роком, Андрій Чайковський пише:

"Коли б мене хто спитав, чому ми такі прибиті та понижені, що іноді боїмося перед чужинцями признатися, що ми члени великого українського народу, то я би подав таку причину: що ми не знаємо ані нашої бувальщини, ані наших славних людей, котрими наш український народ може повеличатися. Коли б у іншого народу такі великі люде появилися, то про них знала би й мала дитина. У нас інакше. Були в нас великі люде, служили на славу свого народу, а ми про них або мало знаємо, або й нічого".

Тим-то Чайковський і поставив собі за мету в дохідливій художній формі популяризувати кращі сторінки української історії, виводити із забуття наших видатних предків, прищеплювати сучасникам, передусім молоді, почуття патріотизму і любові до своєї Церкви – і не тільки греко-католицької, а й православної, оскільки події в його творах часто відбуваються на Запоріжжі, у степах Великої України.

Сам Андрій Якович Чайковський був на рік молодшим від Івана Франка. Він народився 15 травня 1857 року в місті Самборі на Львівщині. А Львівщина, як і вся Галичина, входила до складу Австро-Угорської імперії, хоча фактично в краї господарювала польська шляхта. Тому навіть у побуті переважала польська мова. Це не могло не вплинути і на малого Андрія, тим більше, що він рано залишився сиротою.

"Як хочете знати, що мене зберегло, що я не потонув, не розплився у польському морю, то Церква, – писав Чайковський у своєму "Життєписі" 1926 року. – Я дуже церкву любив і не пропустив ні одної Служби Божої, при котрій я співав моїм хлоп'ячим сопраником на хорі, як лише навчився по-нашу читати, від мого вчителя дяка. З дому йдучи в школу, я навчився читати лише по-польськи". Цим світлим чоловіком, що зберіг Андрія Чайковського для української нації і літератури, був випускник дяко-вчительського інституту в Перемишлі Федір Присташ.

Можна сказати, що Церква не тільки вберегла Чайковського від асиміляції, а й визначила на-

прям його літературної діяльності – козаччину. Адже після того, як він навчився по-українськи читати, його першою лектурою був Шевченків "Кобзар", твори Марка Вовчка, львівські часописи "Мета", "Правда", а також, очевидно, перекази, що із сусіднього із Самбором села Кульчиці походив гетьман українського реєстрового козацтва Петро Конашевич-Сагайдачний. Ось тоді, як згадував сам письменник, він і "перейнявся козацькою ідеологією", у його творах появився мислячий козак, козак-герой, справжній оборонець своєї землі і свого народу. Козак, на якого взорувалася тодішня молодь Західної України, котра безоглядно вступала спершу до лав Українських Січових Стрільців, потім УГА, УВО, ОУН та УПА…

Щоправда, писати про козаків Чайковський почав не одразу. Його перші твори розповідали про життя ходачкової шляхти, до якої він сам належав і якої багато числилось на Самбірщині. Це була малоземельна або безземельна дрібна українська шляхта, котра, як і селяни, ходила в постолах, тобто ходаках чи – інша назва – ходачках. Звідси й назва цієї соціальної групи – ходачкова. Вона, отже, мало чим відрізнялася від односельців, але тішилась своїми колишніми королівськими привілеями, завдяки яким не відробляла панщину, а платила чинш (податок) і мала інші полекші. Дуже популярними з цього шляхетського циклу є повісті "Олюнька" та "В чужім гнізді".

Інша група творів Чайковського – це спогади, зокрема про перебування в Боснії та Герцеговині. Річ у тім, що Чайковський після закінчення в Самборі гімназії записався на філософський факультет Львівського університету, проте, не маючи чим оплатити навчання, вступив до війська, в якому прослужив один рік і здобув чин офіцера. Після війська він записався вже на інший факультет – правничий, який успішно закінчив. А 1882 року його як офіцера послали до Боснії та Герцеговини, де вибухнуло повстання проти австрійського панування. Про це Чайковський написав дуже цікаві спомини "З-перед десяти літ". З першого листопада 1918 до середини травня 1919 року Чайковський працював по Самбірщині повітовим комісаром Західно-Української Народної Республіки, про що теж написав яскраві і сумні спогади під промовистою назвою "Чорні рядки".

Є в нього й інші спогади; є, як я вже казав, низка блискучих повістей на козацьку тематику; але є і такий незвичний твір, як "Процес Ісуса Христа". Це унікальна юридична розвідка, в якій письменник, а водночас і фаховий юрист, ще 1897 року неспростовно довів, що суд і страта нашого Спасителя були неправомірними та злочинними не тільки з погляду теології, а й з погляду давньоєврейського кримінального права.

Резонансною була і полемічна брошура "Жонате чи безженне священство?", яка побачила світ на початку 1925 року. В цій праці письменник різко виступив проти наміру Станиславівського єпископа Григорія Хомишина, як також Перемиського владики Йосафата Коциловського, завести серед духівництва своїх єпархій целібат, себто безженство. Чайковський доводив, що одружені священики тісніше зв'язані зі своїм народом; що перебування духівників у шлюбі, – як і збереження для греко-католиків східного обряду, – одна з умов Берестейської унії 1596 року. Цим уніати і відрізнялися від римо-католиків; це був захист від латинізації.

Загалом взаємини Чайковського з духовенством були складними, неоднозначними. Як і ставлення до Риму та унії. Це зауважив митрополит Андрей Шептицький, який весною 1901 року під час візитації в Бережанах познайомився з письменником. Зворушений такою увагою, Чайковський вислав главі УГКЦ видання своїх творів з подячним листом. Митрополит відповів. У другому розлогому листі від 30 травня 1902 року Чайковський, зокрема, писав: "Кажете, Преосвященний, що зі мною легко би порозумітися. Те саме подумав я собі, коли перший раз мав честь заговорити до мого Високодостойного владики, котрий має дар приєднувати собі людей і брати їх за серце".

Відтоді Чайковський відправив Шептицькому

ще п'ятнадцять листів різного характеру: і загальногромадського значення, – наприклад, про село, що хоче перейти на латинство; і побутового – якот прохання допомогти влаштуватись родичам на роботу і т. ін. В одному з листів, від 7 квітня 1931 року, Чайковський писав:

"Я горджуся тим, що в моїх працях навіть мій ворог, котрий хотів би мене бачити між визнавцями якого Будди або Дажбога, не знайде одного слова проти Бога або Церкви. Я працюю, як можу, і байдуже мені, що теперішні модерні критики з мене невдоволені і часто в своїх оглядах трактують мене per nonest [так начебто мене немає – П. Ш.]. Я не пишу на експорт для всесвітньої літератури, лиш виключно для свого народа, а особливо для української молоді, щоб її зберегти перед проказою сего времени: індиферентизмом до Бога, Церкви, народної історії і традицій".

Чайковський не тільки писав свої захоплюючі твори, які високо цінували митрополит Шептицький і тисячі читачів, про що, зокрема, говорить тритомник "Андрій Чайковський. Спогади. Листи. Дослідження" (Л., 2002) і звідки взяті цитати, – він був серед засновників та чільних діячів просвітнього, хорового, театрального, кредитового, правничого, педагогічного, журналістсько-письменницького, протиалкогольного Товариств. Як адвокат він працював спершу в Бережанах, потім у Самборі, а після Визвольних змагань – у Коломиї. Тут 2 червня 1935 року і помер, маючи сімдесят вісім літ. Поховали його на міському цвинтарі в родинному склепі при величезному здвизі народу. ■

Поклін йому складає люд подячний,
Звучать пісні – а в них бряжчать мечі...
Олюнька тут. Сам гетьман Сагайдачний
Йому у вічність подає ключі.

Отець Роман Боруцький: «А ПОКИ – ПОМОЛЮСЯ У ТИШІ...»

Тарас ЛЕХМАН

Отець Роман Боруцький – родом з Червонограда. Народився у шахтарському місті 23 листопада 1974 року. Здобувши шкільну освіту, закінчив місцеве СПТУ №62 (тепер – ВПУ №11).

Та все ж Господь Бог покликав його на духовну стезю. Вступив на новіціят монастиря Оотців-Василіян у Крехові. Після закінчення Вищої Духовної Семінарії м. Перемишля і здобуття магістерського ступеня у Люблінському Католицькому Університеті (Польща), рік пропрацював у Львівській СШ №15 вчителем християнської етики.

У лютому 2006 року отримав дияконські свячення у м. Южне Одеської області, а вже 7 квітня (на саме свято Благовіщення) цього ж року був рукоположений у сан священика у м. Херсоні, у василіянському монастирі. Відтак – залишився служити на парафіях Одесько-Кримського екзархату Української Греко-Католицької Церкви.

Поряд з пастирським служінням не полишає літературної творчості. Його вірші друкувалися у газетах «Благовіст», «Літературний Червоноград», в альманасі «Провесень», на сайті «Новий український портал»; брав участь у Всеукраїнському літературному конкурсі ім. Володимира Дроцика. Нещодавно вийшла друком перша збірка віршів о. Романа Боруцького «У Благодаті Господа мого…» (Червоноград: Панорама, 2014. – 22 с.).

«І тільки в Храмі, де Благодать є Господа мого, знайду я втіху, радість, мир в душі, а поки – помолюся у тиші…», – пише автор.

Він пропонує читачам духовні вірші, закликає до щирої молитви та покаяння; також розмірковує над сутністю людського буття, звертається до нагальних проблем сучасності. ■

У Католицькій Церкві 2015 р. – Рік богопосвяченого життя

30 листопада 2014 р. розпочався Рік богопосвяченого життя, проголошений Папою Франциском.

В УГКЦ Рік богопосвяченого життя почався 4 грудня святом Входу в храм Пресвятої Богородиці. Цього дня у Львові в храмі св. Архистратига Михаїла при монастирі Студійського Уставу відслужено Архиєрейську Божественну Літургію, яку очолив преосв. Йосиф Мілян, єпископ-помічник Київський. По завершенні Літургії владика благословив ікону «Входу в храм Пресвятої Богородиці – Покровительки українського чернецтва» авторства василіянина о. Андрея Павлишина та йосафатки с. Юлії Секунди. Ця ікона «подорожуватиме» – аж до Стрітення 2016 р. – монастирями нашої Церкви, де з цієї нагоди буде організовано тижні подячних і благальних молитов за українське монашество. ■

Джерело: Радіо Ватикан

Археологи виявили місце поховання святого Первомученика Степана

Палестинський археолог Салах Хуссейн аль-Худеллія, який очолює групу археологів на розкопках в районі Хірбет Ель-Тірех, підтвердив, що вони виявили сліди, які дозволяють ідентифікувати цю археологічну територію як місце поховання святого Первомученика Степана.

Пошуки проводилися спільно палестинськими та ізраїльськими археологами. Розкопки є частиною проекту університету Аль-Кудс і зосереджені навколо залишків обширного візантійського комплексу, що включає в себе церкву і монастир. В одній з досліджуваних точок, як пояснив археолог місцевим ЗМІ, вчені натрапили на напис, який вказує, що ця церква була побудована в честь «апостола і архидиякона св. Первомученика Степана, похованого в 35 році після Різдва Христового».

Університетський проект дозволяє продовжити дослідження протягом найближчих п'яти років. Значна частина археологічної території належить греко-православному Патріархату Єрусалиму. Цілком ймовірно, це місце буде включено в маршрути паломництв на Святу Землю. ■

Джерело: Радіо Ватикан

Кардинал Кристоф Шенборн: «Унійна Церква знову воскресла»

Віденський архиєпископ і кардинал Кристоф Шенборн 11 грудня вшанував ісповідництво Української Греко-Католицької Церкви.

Під час Богослужіння візантійського обряду в катедральному храмі Святого Стефана у Відні кардинал Кристоф Шенборн у проповіді висловив свою «велику радість з приводу відродження Греко-Католицької Церкви». У спільній молитві взяли участь також священики і вірні греко-католицької Церкви, які проживають в Австрії.

У часи комунізму ця Церква, за словами проповідника, дала велику кількість мучеників та ісповідників. Єпископи, священики і миряни в часи переслідувань проявили надзвичайну велику силу волі, залишившись вірними своїй Церкві, яка воскресла з катакомб.

Цю силу вони черпали у Святому Дусі, зазначив кардинал Шенборн. Двадцять п'ять років тому ця Церква, яку багато вважало майже знищеною, «знову воскресла з катакомб». Свою місію легата Святішого Отця Франциска під час святкувань 25-річчя легалізації УГКЦ він потрактував як знак солідарності з народом України у цей непростий час. ■

Джерело: Департамент інформації УГКЦ

Відпусти з нагоди Року богопосвяченого життя

У Ватикані оприлюднено декрет Апостольської Пенітенціарії про відпусти, які Папа Франциск вирішив уділити з нагоди Року богопосвяченого життя для «оновлення чернечих інститутів» та щоб надати вірним в усьому світі нагоду для «скріплення віри, надії та любові».

Згідно з документом, повний відпуст за звичних передумов (сповіді, причастя та молитви в наміренні Святішого Отця), від 30 листопада 2014 р. до 2 лютого 2016 р. зможе отримати кожен член чернечих інституцій та інші вірні, відвідуючи у дні, присвячені богопосвяченому життю чи відзначенню Року богопосвяченого життя, катедральний собор чи інше місце, призначене ординарієм або монастирську церкву чи каплицю, прилюдно помоливши Літургію, Часослов або ж провівши відповідний час в побожних роздумуваннях, завершених проказуванням молитви «Отче наш», визнанням віри і молитвою до Пречистої Діви Марії.

Члени чернечих інституцій, які з огляду на хворобу чи інші важливі причини не матимуть змоги відвідати згадані місця, можуть отримати повний відпуст, з глибоким прагненням здійснюючи духовне паломництво, жертвуючи милосердному Богові недуги й труднощі свого життя.

Щоб полегшити доступ до цих благодатей, Апостольська Пенітенціарія закликає всіх, хто наділений повноваженням сповідати, з великою готовністю та великодушністю уділяти це Святе Таїнство, а також відвідувати хворих зі Святим Причастям. ■

Джерело: Радіо Ватикан

Папа назвав три головні гріхи ЗМІ

«Католицькі ЗМІ мають дуже складну місію» – сприяти комунікації між людьми, нагадав Понтифік. 15 грудня 2014 р. він зустрівся у Ватикані з колективом італійського католицького телеканалу «TV 2000».

Часто процес спілкування між людьми піддається пропаганді, ідеології, контролю з боку політики, економіки або технологій. Комунікація, в першу чергу, – це говорити правду в обличчя з щирістю і свободою, переконаний Папа. Він нагадав про «гріхи засобів масової інформації» – дезінформацію, наклеп і образу. Справжня комунікація ніколи не спрямована на те, щоб «вдарити» по людині. А саме цим часто «грішать» сучасні медіа, підкреслив Понтифік. Наклеп він назвав «найсерйознішим» з трьох гріхів ЗМІ, хоча найбільше шкодить комунікації дезінформація, оскільки вона вводить в оману, змушує вірити тільки в частину правди.

Папа Франциск закликав працівників ЗМІ до сприяння культури зустрічі, бо конфлікти ведуть в нікуди. ■

Джерело: Радіо Ватикан

Англікани отримали першу жінку-єпископа: ймовірність поділу церкви неминуча

Сподіваюсь, що через 15 років половину нашого єпископату становитимуть жінки – сказав глава англіканської спільноти архиєпископ Джастін Уелбі, коментуючи іменування першої жінки-єпископа для англікан в Англії. Таке рішення рішуче перекреслює будь-які шанси на поєднання англіканської церкви не лише з католиками, але й з православними, які ще влітку заявляли про те, що таке рішення спричинить тільки до ще глибшого поділу між християнами.

Новий архиєпископ Кентерберійський усвідомлює негативні наслідки цього рішення для єдності не лише християн, але й між самими англіканами. Нещодавно він визнав, що, швидше за все, не вдасться втримати єдність англіканської церкви. ■

ПЕРЕПОХОВАННЯ ОСТАНКІВ ІВАНА ФЕДОРОВА У ЛЬВОВІ

У четвер, 18 грудня, в храмі монастиря Святого Онуфрія Отців Василіян у Львові перепоховали останки першодрукаря Івана Федорова.

Заходи розпочалися із перевезення ракій з останками Івана Федоровича (Федорова) з приміщення Музею мистецтва давньої української книги Львівської національної галереї мистецтв до храму Успіння Пресвятої Богородиці (вул. Руська), де відправили Панахиду за упокій душі Івана Федоровича.

Урочиста процесія, у якій взяли участь представники всіх релігійних конфесій Львова, пройшла вулицями міста від храму Успіння Пресвятої Богородиці (вул. Руська) до монастиря Св. Онуфрія. Спільно із друкарем перепоховали і останки його сина та ще двох осіб.

Панахиду у храмі святого Онуфрія очолив владика Ігор, митрополит львівський, у співслужінні з представниками усіх релігійних конфесій Львова.

Владика Ігор зазначив: «Іван Федорович – це давній діяч східнослов'янської культури. Один із перших східнослов'янських типографів... Він відновив у монастирі святого Онуфрія друкування книг. Був працьовитим і обдарованим чоловіком. Чоловіком свого діла, що розвивав талант, яким обдарував його Господь...».

Після завершення панахиди ракії з останками Івана Федоровича були закладені у стіну храму Святого Онуфрія. Відбулось також посвячення надгробної плити першодрукарю. Ця плита відновлена за рисунками Модеста Гриневецького (протоігумена, церковного діяча, богослова та історика, професора і ректора Львівського університету), який у свій час бачив цю плиту і замальовував її. Плита вмурована в те місце, де похований Федорович. ■

Довідка:

Поховання найвідомішого українського друкаря Івана Федорова виявив у храмі монастиря Св. Онуфрія 1971 року Борис Возницький. Тоді будівля була занедбаною, а церква не діяла. Довгий час останки зберігались в музеї мистецтва давньої української книги Львівської національної галереї мистецтв і лише цього року вдалось провести експертизу.
«Фахівці підтвердили, що померлий був людиною похилого віку, що відповідає даним про Федорова. Також у кістках виявили вдвічі вищий вміст важких металів, які у той час використовували при друкуванні. Тому у нас нема сумнівів, що це дійсно Іван Федоров», – розповіла генеральний директор Львівської національної галереї мистецтв імені Б. Г. Возницького Лариса Возницька-Разінкова.
Поховали Івана Федорова на тому ж місці, де понад 40 років тому виявили останки. Зазначимо, що 15 грудня цього року виповнився 431 рік від дня смерті друкаря.
Іван Федорович (Федоров) вважається першим українським книгодрукарем. 1574 року надрукував у Львові перший східнослов'янський посібник – «Буквар» з граматикою.

ДВАНАДЦЯТЬ ТИЖНІВ ВАСИЛІЯНСЬКИХ МІСІЙ

Роберт ЛЕНІВ, ЧСВВ

Місія Отців Василіян залишається незмінною протягом століть і навряд, чи можна її якось інакше означити: своїм життям і словом свідчити про спасіння, яке дарував людству Христос Господь. Це завдання завжди обростає різноманітними особливостями часу, історичної епохи, але у своїй суті залишається незмінним.

Протягом дванадцяти тижнів, з 21 вересня до 14 грудня 2014 року команда місіонерів Чину Святого Василія Великого (о. Теодозій Янків, ЧСВВ, о. Корнилій Яремак, ЧСВВ, о. Миколай Козелківський, ЧСВВ, бр. Яків Уніч, ЧСВВ) здійснили місії на теренах Сокальсько–Жовківської Єпархії УГКЦ.

Місії відбувались під патронатом Папи Івана Павла ІІ. Саме тому місіонери привозили із собою ікону Святого до парафій та виставляли на почитання деякі його реліквії. «Папа Іван Павло ІІ перемагав зло, перемінював обличчя цього світу не армією, а Ісусом Христом, Євхаристією. Тому місії під патронатом Івана Павла ІІ були присвячені Євхаристії», – зазначали місіонери.

Парафіяльні дзвони єпархіальних храмів запрошували вірних на зустріч з Ісусом Христом. Під час усіх днів святої місії парафіяни приступали до Сповіді та Святого Причастя, а головне – брали участь у місійних науках, які доступно, натхненно провадили отці-місіонери Теодозій Янків та Корнилій Яремак.

Місіонери проповідували про Святу Тайну Євхаристії, звертаючи увагу на різні питання, пов'язані зі сучасним життям людини. Найперше, через Тайну Євхаристії отці пояснювали, чим є гідність людини, достоїнство людського життя. Місіонери пояснювали, що значить свобода в житті людини, незалежність у суспільному житті і житті сім'ї.

Особливої уваги заслуговують місійні науки для школярів, які виголошував о. Миколай Козелківський. Так місіонери відкривали дітям і молоді красу віри в Бога.

Успіхи і плоди місії в кожній місцевості є значними. Під час місійного паломництва багатьом людям повернулися здоров'я, надія в житті, сила духу.

ВІДКРИЙМО ДВЕРІ ДЛЯ ІСУСА ХРИСТА: СВЯТА МІСІЯ ПІД ПОКРОВОМ СВЯТОГО ПАПИ ІВАНА ПАВЛА II

Минулої неділі розпочалася свята Місія зі святим Папою Іваном Павлом II в парафії м. Радехова. Перед вечірнім богослужінням церковна процесія разом із священиками о.-мітратом, деканом Радехівського деканату УГКЦ Ярославом Михалюком, о. Володимиром Цариком, о. Юрієм Михалюком, о. Ярославом Лепехом перед храмом урочисто зустріли святого Папу Івана Павла II (його ікону й мощі). У церкві було відслужено молебень з місійною наукою. Щоденно, починаючи з неділі, отці-василіяни провадили духовні науки, парафіяни приступали до святих Тайн Сповіді та Причастя. Редакція газети «Народна справа» звернулася до о. Корнилія Яремака, ЧСВВ, з проханням розповісти про святу Місію.

Інтерв'ю з
о. Корнилієм Яремаком, ЧСВВ

Всечесний о. Корнилію, духовна місія збирає у храмі Радехова сотні, а може, й тисячі парафіян. Яка духовна мета місій, хто їх очолює та провадить науки?

– Місія – це система духовних наук. Ми провадимо науки у Галичині. Місіонери приїжджають на сформовані парафії і проповідують Слово Боже у відповідній послідовності. Завдання місій – розбудити релігійну ревність і активізувати християнське життя, щоб вірні переживали свою віру більш усвідомлено і розумно. Місія триває 8 днів – від неділі до неділі. Тема цієї місії – Пресвята Тайна Євхаристії. Провадять її місіонери Василіянського Чину: о. Теодозій Янків, о. Корнилій Яремак, о. Миколай Козелківський і бр. Яків Уніч, допомагають брати Роберт Ленів та Амвросій Козак.

Розкажіть, будь ласка, про святиню, яка перебуває у нашому храмі, – мощі св. Папи Римського Івана Павла II.

– Місіонери, звичайно, свідомі, що не їхніми зусиллями, а Божою ласкою людина відкриває своє серце для Бога. Тому часто місія провадиться під патронатом якогось святого. Ця місія під покровом св. Івана Павла II. Коли Іван Павло II став Папою в 1978 р., він звернувся до

людей із закликом: «Не бійтеся, відкрийте двері для Ісуса Христа!» Цей заклик став девізом його життя і девізом нашої місії. Коли Папа приїхав в Україну у 2001 р., то його візит став не тільки часом християнізації, але й українізації нашого народу. Любов, яку Папа завжди проявляв до українського народу, спонукала нас обрати саме його покровителем цієї місії. До дати проголошення Івана Павла II блаженним 1 травня 2011 р. у Львові відомий іконописець Роман Василик створив його ікону, яку доставили до Рима і освятили на могилі Івана Павла II, а потім передали її Папі Бенедикту XVI, який її благословив, щоб при ній відбувалися місії в Україні. А також передав особисту вервицю Івана Павла II і частину його хреста, і саме ця ікона і мощі тепер у Радехові. Вона вже побувала в багатьох містах і селах України і стала свідком багатьох навернень і навіть тілесних оздоровлень.

Які питання порушуються у місійних науках?

– Завдання місії – розбудити і поглибити віру народу, щоб після місії місцеві священики могли на цій основі розвивати християнське душпастирство, тому теми місійних наук мають широкий, загальний характер. Оскільки темою цієї місії є Пресвята Тайна Євхаристії, то проповідь про цю святу Тайну пов'язуємо з іншими ділянками християнського, церковного і суспільного життя: щастя у житті; спасіння душі; відпущення гріхів; християнське подружжя; моральне життя; свята Церква; Євхаристія і державотворення та суспільне життя. У проповідях представляємо християнський погляд на ці аспекти, щоб люди могли зробити висновки, а також пізніше самостійно шукати відповіді на актуальні питання та проблеми.

Отче, а яка молитовна мета зустрічей з дітьми?

– Місія звичайно охоплює всі верстви населення, і тому місіонери звертаються також до найменших християн і до молоді. Віра буває глибокою тільки тоді, коли вона приймається з дитинства, як самозрозуміла і як частина народної традиції. Тому батьки і свята Церква зобов'язані виховувати дітей у вірі з раннього віку. І в час місії головне завдання місіонерів – відкрити дітям і молоді потребу і красу віри в Бога, заохотити до участі в богослужіннях та святих Тайнах. Тому ця коротка зустріч має на меті показати молодим релігію під таким оглядом, до якого вони ще не звикли, але який їх приведе до щасливого життя.

Що таке повний відпуст, та хто отримує його?

– Наприкінці святої місії уділяється повний відпуст. Проводячи аналогію із світським життям, можна порівнювати гріх із злочином. Так як на суді злочин виявляється і вирішується мірою відповідальності, так у сповіді прощається гріх, і людина уникає пекла, але після суду злочинець повинен понести ще покарання, наприклад, ув'язнення, як надолуження за скоєний злочин. Подібно після сповіді людина повинна понести покарання, яке виявляється у земних терпіннях, – як надолуження за вчинений гріх.

Якщо людина бере участь у місії і виконує певні умови (вислухає бодай три місійні науки і тричі прийме святе Причастя), Церква накладає благословення, яким прощаються згадані дочасні кари, таке прощення називається відпустом. Кожен християнин повинен осягти якомога більше відпустів.

Як, на Вашу думку, духовні місії змінюють людей та впливають на їх духовне очищення?

Місія закінчиться, а життя продовжуватиметься, люди повернуться до своїх звичних справ, але тепер вони можуть продовжити практики, розпочаті під час святої місії. Часта свята Сповідь (один раз на місяць), часте святе Причастя (кожного разу, коли приходимо на Службу Божу), перебування у Слові Божому (вивчення катехизму, Святого Письма та іншої духовної літератури), постійне церковне життя (богослужіння, розмови зі священиками)... Такий спосіб життя відкриває людині нові погляди, приносить впевненість, мир і радість. Людина може зовсім по-іншому реагувати на несподіванки, труднощі щоденного життя. Таким чином, місія стає початком нового життя у Бозі, яке направду торкається усіх аспектів нашої дійсності.

Щиро вдячні Вам, отче Корнилію, за змістовну розповідь про роль святої Місії, отцям-місіонерам за духовні науки, за заохочування людей до активної участі в житті парафії, за те, що допомагаєте відкривати двері та людські серця для Ісуса Христа. ■

Джерело: Газета «Народна справа», №53, 12.12.2014

РІЗДВЯНІ ВІНШУВАННЯ

(Подала п. Ганна, прихожанка ц. Св. Онуфрія, м. Львів)

Приніс я Вам нині веселу новину,
Про чудо, що сталось біля Вифлеєму.

У бідній стаєнці, у яслах на сіні
Христос народився від Діви Марії.

Звізда засіяла, ангели злітались,
І співом прекрасним Ісуса вітали.

Пастушки вітали Ісуса-Дитятко,
В дар Йому принесли маленьке ягнятко.

Йшли царі зі Сходу Ісусу вклонитись
І дари великі Йому зложити.

Йшов хлопчик маленький
Ісусу вклонитись,
Став біля стаєнки і почав журитись.

Всі дари приносять Ісусу малому,
Що ж я подарую Спасителю свому?

Вклякнув на колінця зніс руки до Бога,
І щиро молився, молився до Нього.

І перед ним біленька лілія розцвіла.
Зірвав він ту квітку, приніс в дар, вклонився
І Господу Богу щиро помолився.

І ми вклонімося, молімся до Нього –
Він нас захистить від усякого злого.

Колись мій дід-прадід, батько ходили,
Про чудо велике усім говорили.

А нині вже я йду і Вам то звіщаю:
Радійте, всі люди! Христос ся Рождає!

* * *

Здавна-предавна сталася новина,
Що Пречиста Діва породила Сина,
В яслах на сіні сповила.
З Востока прийшли тріє царі,
Низько вклонились, віддали дари
І так сказали:
– Люди, тут Цар світу знаходиться,
Його віншувати годиться!
І я Вас віншую з тим народженим
Ісусом Христом, щоб Бог дав дочекати,
А по смерті з Ним в небі царствувати.
То я Вам зичу й віншую:
Христос ся Рождає!

* * *

З тим Новим Роком, пане господарю,
Зичу Вам усього Господнього дару,
Щоб були здорові Ви і Ваша жінка,
І діточки Ваші, в стайні худобинка.
Щоб родили ниви без граду, без тучі,
Щоб до мішка плили зернята блискучі.
Нехай Вам у всьому Господь помагає,
І я Вам того зичу – Христос ся Рождає!

о. Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ

ТАЄМНИЧА МИТЬ РІЗДВА

В оселю знов постукало Різдво,
Й колядок гомін чути вдалині.
Мов дзеркало, виблискує ставок.
Лишень серця байдужих є сумні…

Божественний Месія всіх чека
В убогих яслах, де любов і мир.
Світ обійняла враз Його рука,
Додавши спокій у життєвий вир.

Тепер яснішим стало майже все…
Різдвяна мить є повна таємниць.
Що Спасу в дар всі дружньо принесем,
Чи станем перед Господом ми ниць?

З вертепу віє лагідно теплом
І зірка освітила ніч у диві.
Єднаймось, браття й сестри, із Христом,
Бо вчинки та слова Царя правдиві!

ШАНУЙ БАТЬКА І МАТІР СВОЇХ...

Ярослав НОГАЛЬ (Іван Яр)

Батько сидів за столом, опустивши голову на руки, і думав. Думки його були невеселі, бо майбутнє, і власне, і його єдиного сина, видавалось йому настільки непевним і тривожним, що заглянути в нього він просто боявся. Боявся панічно. Сьогодні поховав свою дружину, серце якої не витримало всіх тих переживань, навіть не переживань, а тої біди, яка звалилася на їх сім'ю. І прийшла вона через сина, якого вони дуже любили і намагалися зробити його життя легким та щасливим, задовольняти будь-яке його бажання. І хоча батьки обидвоє були пенсіонерами по інвалідності, намагалися зробити все, щоб їх кохана дитина ні в чому собі не відмовляла і не була гіршою за інших. І їх улюблений Василько, коли був ще маленьким, цілком виправдовував сподівання своїх батьків. Він радо відвідував з ними Служби Божі в церкві, гуляв у парку, вечорами молився і слухав, як мама розповідала йому казки та читала уривки з Євангелія, адаптованого для дітей. Ні мама, ні тато нічим його не переобтяжували. Вони не хотіли, щоб їх син, найбільша втіха в житті, перетерпів усе те, що довелось перетерпіти їм. Але саме ця надмірна опіка та потакання і стали причиною його падіння.

Коли Василько пішов до школи і став членом колективу таких самих хлопчиків і дівчаток (в садок він не ходив), то, провчившись декілька років, став помічати, що не всі вони є рівні між собою. Насамперед це стосувалося одягу. Деякі з учнів одягалися набагато краще від інших, зокрема й від нього. Це почало непокоїти і ранити його. Не хотів бути гіршим за інших, а рівнятися бажав на тих, кому батьки купували все дороге.

Вдома почав дорікати батькам, що він одягається не так, як інші, хоча цих «інших» були одиниці, що грошей, які дають йому до школи, не вистачає навіть на просту булочку і склянку соку, а іншим дають щодня навіть по п'ятдесят гривень. Батьки, хоча і хвилювалися через це, але казали синові, що він має не менше, ніж більшість таких самих хлопчиків і дівчаток і що не варто заздрити тим, батьки яких можуть дати своїм дітям більше, ніж можуть дати вони, до того ж, хто-зна, яке походження цих грошей. Але це було слабкою втіхою для хлопця, і він ставився до своїх тата і мами з усе більшою образою. Відчуваючи це, його батьки, економлячи і відмовляючи собі у всьому, крім найнеобхіднішого, намагалися і одягнути сина краще, і збільшили суму грошей, які давали йому до школи і навіть купили йому мобільний телефон, який, хоча і був вживаний (на новий їм не вистачило грошей), але виглядав цілком пристойно. Коли вони подарували йому цей телефон, він його взяв, але при цьому глузливо скривився: батьки і гадки не мали, що учні класної «еліти» вже давно користувались сучасними моделями мобільного зв'язку з усілякими «наворотами» і ціна яких сягала декількох тисяч гривень.

Василько не міг спокійно миритися з цим, як це робили інші учні, бо в думках постановив собі у всьому бути схожим на цих щасливчиків. В школі він намагався дружити тільки з ними, навіть відчуваючи, що вони деколи зверхньо ставилися до нього. Буваючи в них удома після уроків, він з заздрістю дивився на їх шикарні квартири, в них він вперше побачив і скуштував червону і чорну ікру, а вся ця сучасна електроніка, якої було вдосталь, стала причиною того, що він поставив собі за мету будь-що добитися такої ж розкоші. Особливо захопили його комп'ютери і можливість грати на них в різні віртуальні ігри – з чудовиськами і стрілянину. Ці діти, з нестійкою і несформованою психікою, могли годинами сидіти за моніторами комп'ютерів, стріляючи і вбиваючи, стріляючи і вбиваючи…

Але він не врахував однієї обставини, яка, між тим, його не дуже то й хвилювала: чим більш розкішне було життя цих дітей, тим злиденнішим був їх моральний стан, тобто рівень розкоші був обернено пропорційним до рівня моральності. Батьки невдовзі стали помічати, що Василько з усе більшою прохолодою ставився до молитви і відвідин церкви, і це їх дедалі дужче непокоїло. Із золотої дитини, маленького янголятка, яке стільки радості і сподівань приносило своїм батькам, Василько невпинно став перетворюватись на цинічного і бездушного підлітка, основним бажанням якого було сісти за комп'ютер і грати, грати, грати… Але грати будь-коли і будь-скільки, як могли дозволити собі його друзі, він не міг. В нього вдома комп'ютера не було, і батьки, навіть якщо б і хотіли, не могли його придбати. Та й комп'ютер, на якому можна було б грати в сучасні ігри, мав бути дуже потужним, а, отже, і коштував дуже дорого. Залишалося відвідувати інтернет-кафе, які прийшли на зміну забороненим казино, хоча мало чим від них відрізнялись. Але в цих закладах за ігри треба було платити, а вдосталь грошей для цього Василь не мав. І хоча він перестав купувати їжу на шкільні гроші, їх вистачало тільки на годину ігор, а де взяти ще? Іти клеїти листівки чи роздавати їх перехожим за гроші йому не хотілось. Найкращим часом для нього були Різдвяні свята, коли він міг заколядувати навіть декілька сотень гривень. Тоді він, безпосередньо після колядувань і віншувань, ішов просто в цілодобово відкриті інтернет-кафе і залишав там наколядовані гроші, яких вистачало на декілька днів.

Саме в цей час Василь став приходити додому надто пізно або й під ранок, пояснюючи це тим, що колядував всю ніч чи переночував у друзів. І така практика ставала дедалі частішою. На запитання заплаканої мами і стривоженого батька, де він був, син відповідав стандартно: «В друга», – не називаючи ні його імені, ні адреси.

Чим далі, тим Василь більше відчужувався від батьків, а на їх намагання поговорити з ним замикався в собі. В його відповідях почала пробиватися невластива раніше грубість. Декілька разів намагався, під різними вигаданими приводами, вициганити хоч трохи грошей в мами, але багато дати йому вона не могла. Тоді він змінив тактику. Він знав, коли листоноша приносив батькам пенсію і намагався підглянути, де вони її зберігали. Декілька разів йому вдавалося це зробити, і тоді батьки не дораховувались то 50, то 100 гривень.

Але найгірше було те, що його в цьому житті вже більше нічого не цікавило, крім ігор. І це в неповні шістнадцять років! Василь закинув навчання, став часто пропускати уроки, а домашнє завдання не робив уже давно. Його одяг, коли він під ранок приходив додому, сильно смердів тютюновим димом, а з кишені його куртки виступали напівпорожня пачка сигарет і запальничка. «Сину, схаменися, навертайся до Бога, до навчання!» – благали заплакані батьки. – «Якщо ти так любиш комп'ютери, то вчися на програміста, як це зробили діти наших сусідів, або, як пропонує та ж таки сусідка, налаштовуй людям ті комп'ютери, будеш мати живу копійку, бо пропадеш!» Після цих слів батько і мати вперше почули з уст їх улюбленого сина грубе

і різке: «Заткніться!» Швидко одягнувшись, він пройшов повз онімілих батьків до виходу і з грюкотом зачинив двері. Батьки ще не знали, що Василь вирішив заробляти гроші на комп'ютерних іграх. Він так зациклився на цьому, що ні про що інше не хотів більше думати і слухати.

Після цього мати злягла з серцем, і батькові часто доводилось викликати швидку допомогу. Значна частина і так злиденного сімейного бюджету тепер ішла на ліки. Лікарі настійно радили їй полікуватись у лікарні, але мати казала, що там вона ще більше буде переживати, та й платити за лікування не було з чого.

Але це був тільки початок біди. Незважаючи на стан мами, Василь почав безжально вимагати гроші на свої ігри, причому робив це у найбільш підлий спосіб: використовуючи те, що мамі не можна було хвилюватись, він вимагав гроші від батька, кажучи, що інакше піде з цим до матері.

Батько Василя не був людиною сильною і вольовою. Тож, почувши таке, бажаючи уберегти свою дружину, яка не випускала з рук вервицю і майже цілодобово молилась за свого сина, якого спіймав у свої сіті диявол, віддавав останні гроші своєму любому синові, який тепер перетворився на якогось монстра, а їх життя зробив каторгою.

Василь тепер справді нагадував якогось зомбі: з батьками майже не говорив, приходив додому, тільки щоб поїсти і поспати. Але найбільше батько боявся його приходів тому, що той знову буде вимагати гроші, що, зрештою, і відбувалось регулярно. Василь знав, що поки мама лежить хвора, батько віддасть останнє, щоб лишити її в спокої, хоча спокій цей був тільки відносним.

Батько Василя бачив, що тепер на їх пенсію вже просто фізично не можна прожити. Ліки і оплата комунальних послуг з'їдали майже весь бюджет. А тут ще й Василь з його шантажем. Добре, що ще хоч запаслись картоплею, яку варили і їли часто непомащеною.

…Серце матері Василя не витримало після однієї надто голосної розмови сина з батьком, яка долинала до кімнати, де вона лежала.

– Мені треба віддати гроші – десять тисяч гривень, якщо я їх не віддам, то мене заб'ють, вони жартувати не люблять! – голосно, з погрозою говорив Василь.

– Сину, а де ж я візьму такі гроші? – белькотів переляканий батько.

– Де хочеш. Хочеш – позич, хочеш – продай хату. Я їх маю віддати до суботи.

– Але сьогодні вже середа, – простогнав батько.

– От і поспішися, бо якщо не віддам, то вони все одно примусять тебе продати хату, щоб розплатитися з ними. А якщо ні, то я піду з цим до мами, вона вже напевне придумає, де взяти гроші.

– Не треба, не йди, – з мольбою вимовив батько. – Я зроблю все, що в моїх силах.

Бідний батько не знав, що це був блеф, блеф, який не вкладався в нормальну людську голову. Василь все це вигадав для того, щоб одержати одразу велику суму грошей, яка забезпечить йому відносно тривалу можливість грати або купити комп'ютер, – він ще не вирішив, що краще. Подумавши, він вирішив, що квартиру батько продавати не буде точно, бо тоді їм не буде де жити, та й не зможе продати її до суботи, а скоріш за все щось продасть або позичить необхідну суму. Отже, поки що йому цих грошей вистачить грати на декілька місяців, а коли вони закінчаться, він зможе повторити цю операцію і купити свій власний комп'ютер. Враховуючи теперішній стан мами, батько зробить все можливе, щоб знайти такі гроші. Василь був задоволений, що так дотепно все придумав. Що так заганяє батьків у могилу, йому навіть в голову не прийшло.

В той же день батько побіг по родичах і друзях і, на диво, зібрав потрібну суму. Віддаючи гроші синові, який навіть не приховував своїх радощів, сказав:

– Ось, маєш. Але я тебе прошу останній раз: візьмися за голову, бо пропадеш ні за цапову душу. Подумай про маму, май милосердя до неї.

– Все буде добре, – сказав син і вибіг з квартири.

Ніч після цієї розмови сина з батьком була останньою в житті матері Василя. Родичі взяли на себе видатки, пов'язані з похороном. Син не прийшов додому ні на другий день, ні в день похорону. Лише коли тіло мами вже винесли на вулицю, де на нього чекав катафалк, підійшов Василь, який нічого не знав про смерть матері. З якимось німим здивуванням дивився він на маму, яка лежала в гробі. Потім, не витримавши, кинувся до неї, а з його очей линули сльози.

Після похорону батько просив Василя їхати з ним додому, сподіваючись, що хоч смерть матері змінить і наверне його, але той, заплаканий, різко повернувся і пішов геть з цвинтаря.

Більше, хоч як чекав на нього батько, Василь вдома не з'явився.

Пройшло три тижні після похорону. Батько, насунувши капелюха ледве не на самі очі і опустивши голову, стояв під церквою, тримаючи в руці горнятко. Йому було дуже соромно, але з самої пенсії він віддати борг не зміг би. Люди подавали йому не те щоб щедро, але з розумінням, бо він не виглядав ні на п'яницю, ні на професійного збирача милостині.

Одного дня, коли батько стояв на своєму місці біля церкви, щось примусило його підвести голову. Він помітив чотирьох хлопців, які йшли вулицею в напрямку до нього. Серед них упізнав свого Василька, який ішов, весело розмовляючи з друзями. В руці він тримав запалену сигарету та час від часу заходився сухим, протяжним кашлем. Батько зсунув капелюха на потилицю і жадібно дивився на сина. Коли компанія була на відстані кількох метрів від нього, Василь помітив свого батька і на мить зупинився. По щоках батька текли сльози, він дивився на сина з любов'ю і сумом. Василь зробив рух, ніби хотів підійти до нього, але один з друзів шарпнув його і той, опустивши голову, почвалав далі, але за декілька метрів оглянувся і в його очах батько побачив щось людське, його погляд виказував співчуття і співстраждання.

Через два дні ввечері у квартирі батька задзвонив телефон. Дзвонили з лікарні швидкої допомоги. Запитавши прізвище, батькові сказали, що його син знаходиться в лікарні з гострим двостороннім запаленням легенів. Батько, запитавши тільки, в якій палаті він лежить, наспіх одягнувшись, вибіг на вулицю і вже через декілька хвилин їхав маршруткою в лікарню. Зайшовши з лікарем в палату, побачив свого Василька. Схудлий, зі злиплим волоссям, він лежав на ліжку і важко дихав. Очі його були напіввідкриті. Батько підбіг до ліжка, схопив руку сина і притиснувся до неї тремтячими устами. «Васильку, прости, прости мене…» – не переставав повторювати. Потім сів на ліжко біля сина, обхопив його за груди і обережно притиснув до себе. З його очей, як і тоді, коли побачив сина біля церкви, текли сльози. «Тату», – почув кволий голос біля свого вуха, – «тату, це ти мене прости… Тільки зараз я усвідомив, яким негідником і мерзотником я був. Мама померла через мене…» Сльози батька і сльози сина крапали на біле простирадло. Батько все ще міцно стискав його в своїх обіймах. Раптом він сказав: «Почекай, Васильку, я зараз.» Він вбіг в ординаторську і попросив дозволу подзвонити. Дзвінок був у монастир. Через півгодини священик-монах вже сповідав згасаючого Василя. В коридорі на лавці беззвучно плакав батько. Коли священик вийшов, він знову вбіг до палати і, як і перед тим, міцно обійняв свою вмираючу дитину.

Василь помер рано-вранці, коли перші промені сонця, що сходило, впали на ліжко хворого, на якому ридаючий батько все ще міцно стискав тіло свого улюбленого, але вже не живого сина…

Василя поховали поряд з мамою, а ще через три місяці до них приєднався і батько. Три надгробні стели увінчували їх могили, а над ними, ніби пливучий в повітрі, був сплетений терновий вінок, який вінчав їх важкий, тернистий земний шлях…

ПОВЕРНЕННЯ ДОДОМУ

(Продовження. Початок у вересні)

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ

Микола з нетерпінням стояв на коридорі адміністративного будинку табору перед відділом ув'язнених і очікував, коли його викличуть до кабінету. Разом з іншими в'язнями, що сиділи на лавочці, він спостерігав за кожним, хто виходив з кабінету начальника табору. Радість або смуток виражали їхні обличчя відповідно до рішення тюремної влади відпустити, чи ще затримати на якийсь строк. Адже ж тут також на шахтах копалень золота потрібна дармова робоча сила.

– Горішний Миколай, увійдіть, – залунав голос з кабінету. Микола піднявся на своїх паличках і увійшов до кабінету начальника. Тут все було червоне: покривало на столі, портрет вождя на червоному тлі і навіть довга доріжка була червоною, як кров. Стільці також були оббиті червоною матерією.

– Прошу сідати. Ви були засуджені згідно зі ст. 54-2. Зважаючи на вашу травму і гуманну політику партії й нашого уряду, ми звільняємо вас від ув'язнення і даємо згоду на вільний виїзд на велику землю, поки ще існує навігація. Щоб ви ще до морозів добралися на материк.

Начальник був у доброму настрої і, коли закінчив справу з документами, розговорився з Миколою.

– Я ніяк не можу зрозуміти вашої участі у боротьбі проти найбільшої держави у світі. Коли був переможений Гітлер, що був загрозою для всього світу, горстка ваших людей виступила проти нашої могутньої держави, перед якою дрижать імперіалісти всього світу. Що б не говорили, соціалізм на чолі з Радянським Союзом у скорому часі переможною ходою буде запроваджений у всьому світі.

Микола уважно слухав начальника і не знав, що сказати йому. Його мовчання підтверджували думки начальника, який все ще говорив йому, схвалюючи політику партії та її вождів.

– На жаль, наше життя коротке, – відповів Микола, дивлячись іронічно на фанатично налаштованого начальника,

– Чому коротке? Що означає це у вашому розумінні? Такого життя, як ми маємо у нашій країні, ніде у світі нема. Тільки ми не вміємо шанувати радянської влади. От і приходиться в таборах виховувати. Кожна людина може помилятися у своєму житті: поети, письменники, вчені, інженери, артисти, не кажучи вже про робітників і селян. Це все пройшли люди у Росії, в Україні і в інших республіках. Нема нічого нового у вашому спротиві. Ви, мабуть, не розуміли, що за все потрібно буде вам відповідати перед народним судом, але ми вам прощаємо.

– Історія не закінчується сьогодні для нас, смертних. Наша боротьба почалась ще за часів козаччини. Ми тільки, можливо, невдало продовжили цю боротьбу, тож можливо майбутні покоління зроблять свої висновки. На все свій час, – відповів спокійно і впевнено Микола, а начальник, немов би не чуючи, вже говорив своє:

– Ось ваші документи. Ми з гуманних причин відпускаємо вас додому, але є застереження. Там на листочку все записано. Ви не маєте

права розголошувати про табори, що було в таборі, також не повинні розголошувати, де б ви не перебували, бо це державна таємниця. Тому ви їдете додому, але не в рідні місця Західної України, там вам скажуть місце вашого проживання.

Миколу тут же огорнув смуток, взявши документи у руки, він холодно відповів:

– І за це дякую. Добре, що буду ближче дому і вже не буде такою холодною і довгою зима, а там Святий вечір, Різдво, колядки. Хотів би вас запросити на свята, але це неможливо.

– Чому не можливо? У мене є довга відпустка, і можу їхати у найвіддаленіші місця нашої держави, так що все може бути, – говорив з радістю начальник, немов би дякував за запрошення, – я добре знаю, що там у вас на заході збереглися давні традиції. Ми в таборах завжди маємо із західняками клопоти, як на Різдво, так на Пасху. Ніяк не можуть забути, що все міняється, але це вже так, між нами. Щасливо вам добратися додому, і більше не попадайте…

Хоч начальник розмовляв доброзичливо і спокійно, Микола взявши документи в руки, бажав якнайскоріше покинути кабінет. Вийшовши на двір, глянув на синє небо, здихнув з легкістю, перехрестився і на весь голос промовив:

– Господи Боже мій, дякую Тобі за все, дай мені можливість щасливо добратися додому ще до свят.

Взявши дві палички в руки, Микола пошкандибав до свого табору. А через день він виїхав до Магадану. Була осінь, але тут здавалося, що вже настала справжня зима. Холодний морський вітер пронизував його до кісток, одягнувши куртку, він хотів хоч трохи оглянути місто, яке стало тут столицею каторжан і відоме було на весь Союз. Сюди прибували каторжани Колими, а кому пощастило, звідси знову відправлялися до дому. Холодні довгі зими і коротке літо надавали цьому місту на краю землі якоїсь надзвичайної строгості.

– І тут люди живуть, – подумки говорив з собою Микола, – ні садів, ні дерев, як у нас, але вже звикли і не хочуть чи не можуть виїхати в інші краї. З дня на день життя всюди минає.

Микола пройшовши кілометрів зо два, знову повернувся у морський порт. По-радіо об'явили, що вранці наступного дня буде відправлятися корабель «Далекосхідний», яким він добиратиметься додому. Тут було багато людей, які очікували на свої пароплави. Здавалось, що вони на волі, а водночас відчувалась якась у них пригніченість. І тут Микола віднайшов своїх краян, котрі також поверталися з каторги у свої рідні місця Прикарпаття. А серед них був навіть греко-католицький священик о. Михайло. Під час знайомства отець найперше запитав його:

– А ви давно сповідалися?

– Ще на початку свого заслання, коли з нами був священик, а потім його перевели в інший табір, – говорив з досадою свого серця Микола.

– То ви можете посповідатись, а Службу Божу відправимо на пароплаві, десь найдемо там місце, а поки що приготовляйтесь до сповіді.

Через деякий час вони відійшли, де було менше людей, усамітнившись на одній лавочці. Микола сповідався перед отцем Михайлом у великій задумі. Отець лагідними очима з добротою серця виявляв жаль до свого каянника і помагав йому у сповіді.

Після сповіді Микола, вдихнувши повітря на повні груди:

– Дуже дякую, вам, отче, за сповідь. Я сьогодні двічі щасливий, бо вільний від ув'язнення і вільний від гріхів.

Він знову сів поруч з отцем, і вони розмовляли на різні теми, а найбільше говорили про майбутнє України.

– На мою думку, – говорив отець, – наша Церква завжди була з народом, виражала його прагнення, ведучи народ до спасіння. Всі єпископи стали мучениками, багато священиків і мирян томилися і до сьогодні перебувають на

каторгах. Все це не пройде марно. Добрий Бог зглянеться над нашим народом, і відродиться наша Церква, а заодно постане Україна.

Це піднесло Миколу на дусі, і він до кінця свого життя вірив словам отця-каторжника.

Під час подорожі морем Микола часто зустрічався з отцем Михайлом. Коли отець правив Службу Божу, то він його запрошував, щоб послужити. Отець вміло конспірував своє служіння, щоб не виявити підозри. На столі поруч лежали доміно і шахи, а коли підходили службовці, то присутні вдавали, що зібрались грати в доміно.

Припливши у Совєтську гавань, вони побачили, що тут також лежав глибокий сніг і панувала зима. В порту Микола розійшовся з о. Михайлом. Вони тепер їхали різними потягами і не могли спілкуватися між собою.

Микола мав можливість з потяга спостерігати простори Далекого Сходу, Сибіру, а потім і Росії. Всюди відчувалися убогість і злиденність. Коли він їхав на схід, вагони були товарні і все це було закрите перед його очима. І тільки як в'їхав потяг на Україну, картина повністю змінилась. Тут ще стояла осінь, снігу не було, хоч вже був зимовий місяць грудень.

Україна створювала для Миколи нові враження. Думки забігали наперед. Що буде з нею через десять, двадцять, а то і п'ятдесят років. Чи зміниться щось? Чи присплять вороги Україну, як говорив Шевченко? Все залежить від Бога, тож просити потрібно і навіть жертвувати свої терпіння і страждання, як говорив о. Михайло, за кращу долю своєї любимої України. Він не жалів, що важко постраждав, що повертається додому калікою. Так, мабуть, Господь зажадав. На все Його свята воля. Але що скажуть вдома дружина і діти? Як його сприймуть сусіди? Якою працею тепер йому зайнятися? З ким приятелювати? Питань багато, і душу огортає жах. Де ж вихід? І знову згадував Євангельські слова о. Михайла: «Не бійся! Бог дає терпіння, але заодно вселяє у нас терпеливість. Основне, не втрачати надії на Боже Милосердя».

Коли потягом Микола їхав по Україні, час збігав набагато швидше. Ось вже Київ, а на другий день був у Львові. А тут ще треба добратись до Яворова, а там пішки дванадцять кілометрів. Тут все дихало рідним. Через довгу подорож боліла спина, ноги і так хотілось відпочити. Хоч був вечір, із Яворівської залізничної станції Микола вирішив йти пішки додому. Невеликий рюкзак за плечима, у правій руці чемодан, а у лівій паличка. Кульгаючи, нога за ногою, добирався додому, і тут, на щастя, під'їхав підводою незнайомий чоловік, зупинив коні, привітавшись, і каже:

– Куди ж то, дядьку, шкутильгаєте? Сідайте, хоч трохи під'їдете. Звідки ви так?

– Доброго вам здоров'я, що підібрали. Запитуєте, звідки добираюсь, – з кінця світу.

– Ви ще жартуєте…

– Не жартую, а правду кажу. З Колими, де десять років відбував заслання, то ще дальше, як Сибір. Чули про таке місто Магадан? Ото я звідти добираюся.

– То десь аж на Тихому океані. Як там життя?

Микола зітхнув важко:

– Краще не питайте. Людина маленька, але для неї придумали бараки, шахти, карцери, конвої, а їм служать собаки. Що вам сказати? Краще туди не попадати, це справжнє більшовицьке пекло. І тут, бачу, села змінилися: дерева повирізали, стодоли порозбирали, тільки хати залишилися.

Як тільки в'їхали у село, візник звернувся до Миколи:

– Я вас підвезу до Калинівки, а там вже недалеко до дому, будете якось добиратися, – говорив зі співчуттям їздовий, – у нас в колгоспі також не солодко. Роботи багато, а за роботу не платять, працюємо за трудодні. Кожен виживає, як може. Хто працює десь на роботі, то там трохи платять, але з колгоспу не пускають, не дають паспортів, а без паспорта нікуди вас не приймуть. А ви маєте паспорт?

– Ні. Тільки дали документи, де я сидів, а вірніше, де був засланий, і довідку про звільнення. Надіюся на Бога. А вам сердечно дякую, що підвезли нещасного каліку. Нехай вам щастить Бог у вашому ще молодому житті.

Микола прийшов до хати, коли вже всі спали. Постукав до вікна. Зі сну піднялася дружина Марія і глянула у вікно. Не зрозуміла спросоння, хто би це міг бути, і навіть злякалась, аж поки Микола ніжно не промовив:

– Це я, Маріє, що, не пізнала?

– Боже! – Тут же вибігла з хати і відкрила двері на ганку. В обіймах зі сльозами ввійшли вони разом в кімнату. Зі сну піднялися діти і бабуся. Посередині хати Микола поставив старий тюремний чемодан, рюкзак поклав на лавку, дивився довго на Марію, дітей і на бабусю. Біля нього стояли Андрійко і Леся, а на ліжку пробудився Василько, якого залишив ще немовлятком.

– О, ви вже повиростали… – Радів Микола, дивлячись на своїх дітей. – Треба би було поголитись, а то відростив бороду, аж діти бояться.

– Це вже завтра, а зараз треба повечеряти. Андрію, принеси дров і розпали вогонь у грубі.

Була приємна вечеря, довго розмовляли на різні теми, аж поки втома їх не положила на нічний відпочинок.

На другий день посходилися сусіди, знайомі, друзі, так що Микола втомився розказувати всі тюремні події.

– Поздоровляємо з іменинами, хоч свято Миколая минуло, – говорили гості, які щодня приходили до Миколи.

Село жило своїм життям. Наступили Різдвяні свята. Всюди колядували як діти, так і старші. На Святий вечір люди зібралися біля церкви, яку рік тому зачинили, як писали в газеті «згідно з вимогою жителів села». Білий сніг вкрив килимом землю і невеликий морозець підбадьорив людей до колядок. На вхідних дверях висів великий замок. Коли вже зібралося більше людей, всі разом заспівали «З нами Бог, розумійте народи…» Церква була на горбочку, то голос співу, як дзвін, розносився по всьому селу. Люди колядували, щораз більше стали сходитися до церкви з різних кінців села, Микола, дивлячись на це все радів, але з другого боку біль стискав його душу. До людей підійшли партійний секретар з дільничним міліціонером:

– Розходіться, прошу вас, відзначайте Різдво вдома, а тут нема чого збиратись, – голосив міліціонер.

Багато людей підходили до Миколи і вітали його, лише секретар дивився скоса на Миколине обличчя, яке ясніло від блідих променів місячного світла.

Після свят до Миколи прийшли непрошені гості: голова, секретар парторганізації і бригадир.

– Це ви влаштували біля церкви зборище? До вас у селі було у нас все спокійно.

– Ні, я прийшов пізніше. Колядок давно не чув і дуже був радий, коли всі колядували. Ми в бараках, українці, колядували, а ви тут вдома забороняєте. Не можу цього зрозуміти. Як же не радіти народженням Дитятка Божого, яке несе у цей грішний і жорстокий світ небесну радість і мир всім людям доброї волі?

– Щоб ви знали, ми вам даємо перше попередження. Ви всього-на-всього є гостем нашого села. Зрозуміли?!

І тут стали дорікати Миколі, після чого з криком і лайкою вийшли з хати, а Микола ще довго, сумний, переживаючи, обтирав гіркі сльози образи з очей. До нього підійшов найменший, Василько. Поклавши руку на батькове плече, з дитячою щирістю серця промовив:

– Не переживайте, тату, вони на всіх кричать, така вже у них робота. Колядувати в школі забороняють і сваряться, що ми ходимо по хатах, колядуємо, але ми на це не звертаємо уваги. Вони думають, що вищі від Бога, але Бог є над людьми, а не люди над Богом. Все це минеться!

Батько обняв хлопчика, притиснув до грудей і поцілував його в чоло. ■

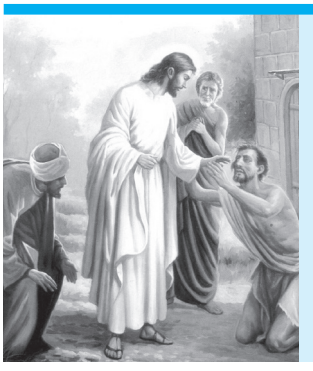

МОЛИТВА У ТЕРПІННІ

Ісусе, Божественний Спасителю, через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії жертвую Тобі моє тілесне терпіння та душевні скорботи в наміреннях святої Церкви, Апостольства молитви та … (назвати своє намірення).
Прошу Тебе, обдаруй повнотою вічного життя дітей, яким не дали змоги народитися. Огорни опікою родини, щоб силою Твоєї ласки успішно могли поборювати спокуси злого духа, з любов'ю приймаючи кожне життя та оберігаючи його від моменту зачаття аж до смерті. Вчини, щоб хрест, який несу, став для мене джерелом відваги, визволення та сили, щоб терпіння не позбавило мене надії, щоб не згасла моя віра, а любов щоб не маліла. А коли настане кінець мого життя, прийди по мене і запровадь мене до свого Царства. Амінь.

АПОСТОЛЬСТВО ХВОРИХ: РАДІСТЬ РІЗДВА

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ

Дорогі хворі брати і сестри, дякуймо Богові, що ми знову дочекалися Різдвяних свят. Народження Ісуса Христа є радістю для всіх, навіть коли недуга нас положила і ми прикуті до своєї постелі.

Задум Божий нам не завжди є зрозумілим, бо вже з перших днів Дитятко Боже терпить цей нужденний і неприхильний світ. У Вифлеємі Марія з Йосифом шукають притулку. Наступає темна холодна ніч, а їх ніхто не приймає на нічліг.

Євангеліє від св. Івана своїм початком відрізняється від інших Євангелій. «Споконвіку було слово, і з Богом було Слово, і Слово було Бог… І слово стало тілом» (Ів. 1,:1,14). Тобто Господь став людиною, але Він зберіг свою Божественну природу. Син Божий став людиною, щоб ми, як люди, стали дітьми Божими. Марія, як Мати Божа, залишається надалі Дівою. Ця таємниця описана на всіх листках цілого Євангелія.

Чи можна говорити про Відкуплення людини, якщо ми не сприймемо Дитятка народженого у Вифлеємі? Отці Церкви стверджують, що під час прийняття святої Тайни Хрещення Христос поселяється у серцях вірних і відтоді вони у собі носять Боже Слово, яке повинно зростати. Дякуймо Богові, що народився Христос у нас під час нашого хрещення.

Наше серце в особливий спосіб відкриймо на прихід Ісуса під час Його народження. Це означає, що ми повинні бути постійно відкриті на Царство Боже, щоб нашим серцем назавжди заволодів Христос. ■

* * *

Що це? Що це?
Зірка вогником горить.
А на серці любо, любо…
У душі щось гомонить.
Чуєш, чуєш!
Ось співають
Хори ангельські святі,
В нічку тиху прославляють
Слово – Бога на землі.
Тож ходімо, добрим людям
Вістку радісну несім.
Народивсь у Вифлеємі
Божий Син, наш Спас – Ісус.

ІКОНА ПРЕСВЯТОЇ РОДИНИ

Убогий вертеп, печера-стаєнка, до якої прибули Марія з Йосифом, стає царською палатою Царя Неба і Землі. Втомлені цілоденним пошуком якогось пристановища у Вифлеємі, Марія з Йосифом поселились у печері, де в кутку стояв віл, який, мабуть, відлучився від своєї череди і зайшов сюди на нічліг. Поруч з ним праведний Йосиф прив'язав до ясел свого осла, на якому подорожувала Мати Сина Божого.

Запанувала тиша темної ночі. Та ось блиснуло ясне світло в небесах. Ясна зоря засвітила, і дивне світло засяяло над печерою. До пастухів наблизився ангел і сказав їм, наляканим: «Не бійтеся! Я прийшов сповістити радість усім людям, бо народився вам Спаситель, Христос Господь, в місті Давидовім». Ангел пояснив, як розпізнати новонародженого Месію: «Ви знайдете дитя сповите, що лежатиме в яслах». І тут залунав ангельський спів: «Слава на висотах Богові, і на землі мир, в людях благовоління!» (Лк. 2:14).

Ось що побачили убогі пастухи.

Покірне Дитятко на сіні усміхається і своїми рученьками благословляє цей світ. Марія, мати Його, з Йосифом не можуть надивитися на Боже Дитятко, котре є виявом великого Божого Милосердя і любові. Марія усвідомлює, що Вона, покірно прийнявши Божу волю, стає Матір'ю Бога і може послужити Йому. Її тендітні руки з трепетом обнімають Дитятко, яке знаходить спокій на грудях матері. Йосиф з цікавою радістю у глибокій задумі споглядає і лише тепер зрозумів Провидіння Боже і згадує ангельські слова під час сну: «Вона народить Сина, і ти даси йому ім'я Ісус, бо Він Спасе народ Свій від гріхів їхніх» (Мт. 1:21). Йосиф дякує Богові за велике щастя, що має можливість доторкнутися тіла Богочоловіка і навіть взяти Його на руки.

Все це бачать пастухи, оповиті неабиякою радістю, а у вухах все ще гомонить пісня ангельського хору: «Слава во вишніх Богу…»

Осел, після довгої подорожі, разом з волом відпочивають, підігнувши ноги, лежачи, своїм споглядання немов би також прославляють Всемогутнього Творця Бога і Його Дитятко, не усвідомлюючи, як тварини, що вони своїм подихом зігрівають і наповнюють теплом печеру. Можливо, осел і віл відображають працю і покору людини. Праця і покора – середники, які обожествлюють кожну людину. Убогість, чистоту і послух відчули пастухи у цій печері, зустрівшись з Пресвятою Родиною.

Пастухи наповнилися радістю, попрощалися і відійшли до своїх отар, розказуючи всім, що бачили вони тієї Святої Ночі.

Дорогі хворі, прочитавши оце давно вам знайоме оповідання, погляньте на ікону народження Ісуса, вдивляйтеся на кожну особу Пресвятої Родини, а зокрема на святе личко Божої Дитини. Привітайте Ісуса, а також Пресвяту Діву Марію і святого Йосифа щирою молитвою, заспівайте, наскільки зможете, колядку, яку знаєте. ■

ЛИСТ ДО ВНУКА

Христос народився! Дорогий і шановний для всіх нас Олександре, поздоровляє Тебе з Різдвом Христовим твоя бабуся Маруся.

Ми всі за тебе переживаємо і молимося за Твоє здоров'я і за всіх наших воїнів, які захищають нашу дорогу Батьківщину Україну.

Міняється у нас погода, і в мене тиск піднявся, прийняла таблетку, а сон не бере мене. Вирішила

написати листа тобі, щоб якнайкраще висловити свої побажання. Пишу, пишу, а щось не йде це писання так, як би це хотілось написати. Вже третій раз пишу. Прочитаю, а потім знову пишу, а на думці війна, і що воно дальше буде? Чую по радіо, як щодня стріляють градами, а що воно таке? Кажуть, що дуже страшне… Як почую, а серце штрикає, то зараз беру вервицю і молюся за тебе і за всіх тих воїнів, що там перебувають. Думаю: «Боже, звідки ця біда взялася на нашу нещасну Україну? Та ми на нікого не нападаємо і не бажаємо нікому зла. І за що гинуть наші хлопці? Невже ж провинився так наш народ перед Богом?

Ми всі любимо Україну, але ці хлопці за цю любов платять велику ціну свого життя. Тож постійно ми переживаємо за тебе і за всіх наших вояків.

Я здоров'я, як тобі відомо, не маю. Щось недавно сталося зі мною, визвали швидку допомогу, забрали у лікарню стало трохи легше. Лікарі добре обходили мене, але що вони можуть зробити, та ж вони такі самі люди як і ми і так само хворіють? То і за них молилася. Бо за всіх треба молитися, каже Господь, навіть за наших ворогів. Бо нелегко молитися за ворогів, які відбирають у нас землю і хочуть нас поневолити, то прошу Бога Всемогутнього, щоб їм дав розум і відвернув від нашої землі.

Олександре, я тобі передала через волонтерів теплі шерстяні шкарпетки і рукавиці. Дуже жалію, що не зв'язала тобі теплого светра, але я вже купила шерстяні нитки і буду в'язати, щоб якнайскоріше його тобі відіслати, бо зима холодна довго тягнеться.

Дуже прошу тебе, молитися на вервиці щодня, бо тільки одна надія на Господа Бога. Мати Божа постійно молиться за цілий світ і за Україну. Тобі випала нелегка дорога. Прийми з любов'ю свій хрест. Щоденні терпіння завдають неабиякого смутку, але коли є любов у серці, тоді у ньому є радість. Любов перемагає терпіння і вчиняє його прославленим. Потрібно кожного дня звертати свої думки до Бога, щоб день був благословенний не тільки для тебе, але і для всіх твоїх друзів.

Дитятко Боже у різдвяний час усіх запрошує до себе і хоче подарувати мир і спокій. Ісус бажає бути з нами тоді, коли ми сумуємо, коли радіємо, коли терпимо і страждаємо.

Від щирого серця бажаю Тобі і твоїм друзям всіх Божих благодатей, щоб запанував мир на Україні і у всьому світі, щасливого повернення додому всіх вояків, щастя і здоров'я, особливо тим, які в шпиталях, і хворим, котрі перебувають вдома на лікуванні. ■

Твоя Бабуся Маруся

У ЛІКАРНІ

Під час душпастирських відвідин хворих у лікарні священик зайшов у палату, де лежало четверо. Один з них виявив бажання сповідатися. Він був важко хворий і терпів, як у лікарні кажуть, цілий букет хвороб. Коли священик сів поруч, він заявив:

– Отче, я хочу сповідатися із всіх гріхів зі всього свого життя, бо відчуваю, що моя свічка догорає.

На жаль, його підводила пам'ять і сповідникові прийшлось допомагати у сповіді. Хворий сповідався добре, тільки жалівся, що не хоче лежати у лікарні.

– Це діти думають, що я звідси вийду здоровим. А здоров'я як не було, так і нема, і, мабуть, я вже таким залишуся, така Божа воля.

Після Сповіді хворий запричастився Святих Тайн, і душпастир вирішив вділити йому Оливопомазання, а вкінці – намащення олією, читав молитву на повний відпуст: За священиком хворий повторяв: «… за всі свої гріхи приймаю всім серцем недугу, а навіть і смерть у кожному часі і таким способом, як Тобі, Боже, подобається…»

Хворий тут же розговорився:

– Так, отче, я приймаю смерть, бо померти треба, але не в лікарні, тільки вдома. Ви мене

зрозуміли і зараз везіть мене додому. Хочу Різдво Господнє вдома святкувати.

– Я не маю машини, по-друге, це справа лікарів, – відповів отець.

– А це що мені за священик, що не має машини? Всі їздять на машинах, а ви що, виняток? – і тут же став просити:

– Та, ви, мене так добре сповідали, то ще мені зробіть оцю останню послугу, я вас не забуду і на тому світі, за вас буду молитися.

Нелегко було виправдатися священику, лише інші хворі, які були з ним у палаті переконали, що нічого не вийде, бо священик дійсно до лікарні ходить пішки.

– А чому ви так дуже хочете додому? – запитував отець.

– Прошу отця, хіба ви не розумієте, що я привик до своєї хати, яку будував отими своїми руками, коли ще був молодим і здоровим. У моїй кімнаті на столі стоїть хрест, а на стінах висять образи. Вдома в мене є Святе Письмо й інші духовні книги. А тут в лікарні немає ні хреста, ні образів. І як тут вмирати? У мене вже є правнуки. Як ті ангелята, бігають по хаті. То як по-вашому? Як я буду вдома, то на свята прийдіть колядувати. Я вас дуже прошу: зайдіть до нас. Може, мені стане легше, і я видужаю. Скажіть, що ця лікарня дає? Тільки гроші забирає. Хіба неправду я кажу? Послухайте мене, якщо ви не можете мене завезти додому, то скажіть моєму старшому синові, він вас поважає, то, може, він послухає. Ось його телефон. Ви йому подзвоніть, а про мене нічого не говоріть.

Як не дивно, на Різдвяні свята Максим був удома, а священик заходив з церковним хором поколядувати.

Хворий дякував усім, кажучи до пароха:

– Вдома найкраще. Як помру, то добре мене похоронить, відчуваю… тож не дивуйтеся з мене, бо я завжди був таким собі диваком. Дякую Богові за це і за те, що дочекався колядок, і вам дякую, що зайшли до нас. Христос народився!

Востаннє привітався Максим з парохом перед відходом у вічність. ■

Молитва до Дитятка Ісуса

О Боже Дитятко Ісусе, Дитятко миру, вислухай наші благання та поблагослови своєю ручкою весь наш український народ, щоб зійшов на нашу країну благословенний довгожданий мир і спокій, щоб запанувала єдність серед нашого народу.
Боже Дитятко, благослови серця людей доброї волі, щоб запанувала у нас любов до Бога і до ближніх.
Боже Дитятко, поблагослови наші помисли і думки, щоб якнайкраще ми пізнавали правди святої віри.
Боже Дитятко, поблагослови нашу волю, щоб ми не втрачали надії на Боже Твоє Милосердя.
Боже Дитятко, поблагослови наші родини, наших близьких і всю Україну і цілий світ.
Боже Дитятко, поблагослови всіх хворих, страждальців, а особливо тих, які постраждали від воєнних дій.

***

«Пам'ятайте завжди, що терпіння ніколи не є даремними і безкорисними. Навпаки, властиво, від цього часу, коли ваше існування обмежене у своєму людському вимірі, воно підносить вас на вищий природний рівень вашого призначення, підносить над особистим горизонтом, і ви долучаєтеся до певної спільноти – дуже потрібної тим, які терплять, а також жертвуються для її відкуплення».

(Св. Іван Павло II, 7.07.1980).

***

Ти, Дитино Божа, на пахучім сіні.
Дай нам щастя, кращу долю рідній Україні!

ВІТАЄМО!!!
п. ГАННУ КАЛІТОВСЬКУ з 80-літтям

Редакція «Мсіонаря» та інші ченці-василіяни щиросердечно вітають п. Ганну Калітовську з с. Фійни (Папірні) Жовківського р-ну Львівської обл. з 80-літтям.

П. Ганна протягом усього свого нелегкого життя була люблячою дружиною для Івана, свого чоловіка (помер у 2007 р.), була і залишається турботливою матір'ю 6-тьох дітей: Ярослава (помер), Олекси, Андрія, Марії (с. Марти), Олі та Василя, щоденно дарує їм жертовну любов та ніжне материнське тепло. Донька Марія (сестра Марта) вступила до Згромадження Сестер Мироносиць. П. Ганна завжди була (зокрема в часи підпілля) і є прикладом доброї та ревної християнки, серця, повного любові до Ісуса й Марії. На питання, яким чином їй вдається у такому віці бути завжди бадьорою, усміхненою, сильною тілом і духом, п. Ганна відповідає: «У своєму житті я ніколи не тримала зла ні на кого. Всім прощала, і старалася зі всіма бути в мирі. На серці легко – краще живеться». Довгі роки п. Ганна працювала продавцем і приймала молоко на молочарні. А коли відродилася УГКЦ, разом з тим наново зацвів і Крехівський монастир. І з того часу п. Ганна невпинно трудилася на монастирському полі, допомагаючи ченцям по господарству. Не розлучається з василіянами п. Ганна і сьогодні.

Найдорожча наша добродійко та помічнице п. Ганно, ось уже скільки років Ви – наша мама, даруєте нам ласку і тепло, добре слово та приклад святості й любові. Ми щиро дякуємо за Ваші невтомні материнські руки і Ваше повне любові серце. Нехай Новонароджене Дитятко Ісус, Його Пресвята Мати, святий Обручник Йосиф дають Вам з неба те, чого найбільше треба – ласку Божого благословення і ще багато сили та здоров'я на многії й благії літа!!! ■

Ваші духовні діти – отці та брати ЧСВВ

ПОДЯКА ЛИНЕ ДО НЕБЕС

■ О Божественне Серце Ісуса, мій Господи Ісусе Христе, святий Юдо-Тадею, Ангеле Хоронителю, Маріє – Мати Божа, Апостольство Доброї смерті, всі святі прийміть подяку за зіслані ласки.

м. Івано-Франківськ

■ Хочу скласти подяку через часопис «Місіонар» Господу нашому Ісусу Христу, Його Найсвятішому Серцю, Непорочному Серцю Марії, святій Марті. Щовівторка впродовж кількох місяців я молилася до св. Марти, щоб онука Марта знайшла роботу, – і це сталось. Марта працює. Ще раз дякую Господу Богу, Матері Божій і св. Марті.

Молімося і просімо св. Марту у різних турботах, і вона нам допоможе.

З вдячністю
Марія, чл. Апостольства Молитви,
м. Червоноград, Львівська обл.

■ Шановна редакціє «Місіонаря», хочу висловити щиру подяку через журнал «Місіонар» Господу Богу, Пречистій Діві Марії, святому Апостолу Юді-Тадею і всім святим. Два роки тому були в мене фінансові труднощі. І молитва до святого Юди-Тадея допомогла мені пережити той трудний час.

Щиро дякую за отриману ласку і благословення.
З повагою Люба,
с. Подорожнє, Стрийський р-н, Львівська обл.

■ Шановна редакціє, на сторінках Вашого часопису хочу подякувати Господу Богу, Пречистій Діві Марії, апостолові Юді-Тадею, св. Миколаю Чудотворцю та всім святим за вислухані молитви, за всі ласки, які отримали ми з родиною.

Дякую за часопис «Місіонар», який купую кожного місяця, він дуже цікавий та змістовний.

Щиро Вам дякую!
З повагою Наталія,
м. Золочів, Львівська обл.

■ Дорога редакціє «Місіонаря», з Вашою допомогою хочу подякувати Господу Богу, Ісусу Христу, Пречистій Діві Марії і всім святим за те, що вислухали мої молитви, і за всі отримані ласки для мене і моєї родини, що допомогли мені щасливо народити здорового синочка.

Дякую Тобі, Милосердний Боже!
Уляна Кара,
с. Куткір, Буський р-н, Львівська обл.

■ Дорога редакціє «Місіонаря»!

Через Ваш журнал хочу подякувати Господу Богу, нашому Ісусові Христові, Матері Божій і всім небесним заступникам. Перед святом Михаїла-Архангела Господь вислухав наші з дочкою молитви, і в безнадійній ситуації ми отримали чудо.

Щира молитва, сильна віра – поміч у безнадійних ситуаціях.

Редакційну колегію вітаю з Різдвом Христовим! З Новим роком!

Л.М.
с. Смогів, Жидачівський р-н, Львівська обл.

■ Шановна редакціє, хочу через часопис «Місіонар» скласти подяку Господу Богу, Пречистій Діві Марії, а особливо святому Юді-Тадею за вислухані молитви. Я просила святого Тадея вислухати моє прохання, твердо вірила і надіялась, що Він допоможе мені, пообіцявши в разі допомоги написати про одержану ласку.

Я закликаю всіх звертатись до цього святого зі щирими молитвами та із великою вірою, і ви будете вислухані.

Марія,
с. Лучиці, Сокальський р-н, Львівська обл.

■ Шановна редакціє часопису «Місіонар!

Через вашу рубрику «Подяка лине до небес» хочу подякувати за ласки, які отримали я і моя сім'я.

Таке бажання було в мене давно. Та я завжди очікувала: хай син здобуде освіту, одружиться. Хай дочка закінчить університет. Виявляється, немає межі нашим бажанням, проханням.

А ще я дуже хочу перепросити Всемилостивого Господа за сумніви.

Я дякую Господу Богу, Ісусові Христові і Його Пресвятому Серцю, Матері Божій Неустанної Помочі і Її Непорочному Серцю, Матері Божій Гошівській, Унівській, Ангелу Хоронителю і всім святим за вислухані молитви, за допомогу у складних обставинах життя, за багато отриманих ласк і дарів, за їх опіку наді мною і моєю родиною, за благословення.

Віддаю Богові низький поклін, честь і славу.
Ірина,
Жидачівський р-н, Львівська обл.

УВАГА! ПРИЗИ!
Надсилайте свої правильні відповіді на адресу нашої редакції до 28.01.2015 та отримайте ПРИЗ!

КРОСВОРД «РІЗДВО-2015»

Три крапки замініть словом зі Святого Письма,
віршів отця Василя Мендруня, ЧСВВ, колядок Марти Лозинської

Підготувала Леся ШТИКАЛО

А	Н	Г	Е	Л		П	А	С	Т	И	Р	Я	М		М	О	В	И	В	:
Х	Р	И	С	Т	О	С		С	Я		Н	А	М		Н	А	Р	О	Д	И	В

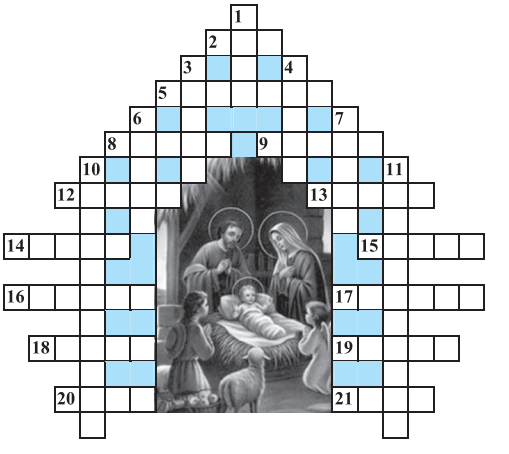

С	Л	А	В	А		В	О		В	И	Ш	Н	І	Х		Б	О	Г	У	,
І		М	И	Р		В	С	І	М		Н	А		З	Е	М	Л	І		

ГОРИЗОНТАЛЬНО: 2. Всі ми добрі люди, … між нас хай буде. Ні гніву, ні сварки, тільки спів і жарти. 5. Йдуть владики знов за зірков і приходить там: де Цар всього світа, де предвічний спочиває .... 8. Чисте …, щиру віру і любов свою в офіру Богу принесіть. 9. Святковий хліб на столі. 12. Пішов також і Йосиф з Галилеї, з міста Назарету в Юдею, в … Давида, що зветься Вифлеєм. 13. … хмари розпорошив, зорі зблисли над селом, пастушки і міхоноша колядують під вікном. 14. Вітаю Вас нині усі добрі люди, нехай Божа … з Вами буде кожної днини, кожної години хай Бог Вас благословить, а біда загине, хай горя і лиха не буде між Вами, щоби в згоді жили сестри між братами, до кращої долі хай Вас Бог благословляє, веселих свят Вам різдвяних ХРИСТОС СЯ РОЖДАЄ! (Віншування). 15. В Вифлеємі народився: … Христос наш і Пан наш, для всіх нас нам народився. 16. Ангел Господній з'явився вві сні Йосифові й каже: «Устань, візьми дитятко і його Матір, і втікай в …, і перебудь там, поки я тобі не скажу, бо Ірод розшукуватиме дитя, щоб його вбити». 17. Різдвяна ніч надворі, … куті на столі. А дітвора колядує, з Різдвом Христовим вітає. 18. Христос народився, радіймо всі нині, Ісуса вітаймо у бідній яскині. Щоб в вашій оселі лунали колядки, й були веселі: і мама і … (Дівчур Люба). 19. Автор коляди «Спи, Ісусе спи» – … Йосиф Кишакевич. 20. В Рамі чути голос, … і ридання: то Рахиль плаче за дітьми своїми й не хоче, щоб її втішити, бо їх немає. 21. Мудреців дарує Схід, а зоря – Новий Завіт. Спить Ісусик, пахне …, веселися Україно!

ВЕРТИКАЛЬНО: 1. Ще приходять три царі, аж зі сходу звіздарі, для Ісуса ставлять щиро ладан, золото і … Марії. 3. Скінчився день, вже … спить, на небі зірка мерехтить, у кожнім домі попри шлях стоять ялинки у свічках. 4. Тими днями вийшов … від кесаря Августа переписати всю землю. 6. Най Йорданська вода нам свята поможе, а Тобі навіки … най буде, Боже! 7. … і Йосиф з хлоп'ятком малим, скажімо Родині: святеє – святим! 10. Ісус Христос – … людського роду. 11. Поколінь же всіх було: від Авраама до Давида чотирнадцять, від Давида до вавилонського … чотирнадцять і від вавилонського переселення до Христа – поколінь чотирнадцять.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД, ОПУБЛІКОВАНИЙ У ЧИСЛІ ЗА ГРУДЕНЬ 2014 РОКУ:
ГОРИЗОНТАЛЬНО: 1.Земля. 5.Кишакевич. 8.Щастя. 9.Хвала. 11.Час. 15.Доданок. 16.Дітвора. 19.Мак. 21.Динар. 22.«Буття». 23.Милосердя. 24.Ельба.
ВЕРТИКАЛЬНО: 2.Миколай. 3.Життя. 4.Литва. 6.Завадович. 7.Благодать. 10.Надія. 12.Слава. 13.Бог. 14.Рік. 17.Радість. 18.Париж. 20.Суддя.

ПРАВИЛЬНІ ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД НАДІСЛАЛИ: №12/2014 - Софія Волинець

РЕЦЕПТ
щасливого Різдва

- ***Візьміть холодну зимову ніч,***
- ***додайте дві частини білого, іскристого, пухкого снігу,***
- ***вимішайте це в такому чистому морозному повітрі, щоб аж дух захоплювало.***
- ***Окремо у щедрому серці змішайте чар дівчини, цікавий погляд хлопця, любов батьків,***
- ***огорніть теплим рушником традиційних звичаїв***
- ***і поставте все це обережно в теплому місці, щоб почало рости.***
- ***Додайте трішки прянощів мрій, якщо ви молоді, і споминів, якщо ви старші.***
- ***Дозвольте всій цій мішанині вирости в теплі добрих почуттів до всіх людей.***
- ***Подавайте на стіл при співі колядки в атмосфері тепла та взаємної любові.***

ЦЕЙ РЕЦЕПТ ЗАБЕЗПЕЧИТЬ ВАМ ЩАСЛИВЕ РІЗДВО!

Download more graphics at www.pdgraphics.com

ВІТРАЖІ
на склі

Вікно – очі будівлі.
Зробіть Ваш погляд на світ яскравішим!

ВИГОТОВЛЕННЯ та УСТАНОВЛЕННЯ
вітражів будь-яких розмірів у храмах, каплицях, будинках.

Виконуємо всі види робіт:
проектування, виготовлення, встановлення вітражів у герметичні склопакети та конструкції ПВХ, алюмінію.

РЕСТАВРАЦІЯ
старих віконних конструкцій

Звертайтесь за тел.: 067-307-13-39
093-006-1-007
art.stail.lviv@gmail.com

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
НАШ КАТОЛИЦЬКИЙ ЧАСОПИС
“МІСІОНАР”!
Передплатний індекс – 23959
У нашому часописі Ви можете розмістити свою рекламу. Звертайтеся!
НАШІ КОНТАКТИ: тел. (032) 255-38-15, e-mail: misionar@ukr.net